

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

2

ADALET KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

24 Mayıs 2012 Perşembe

ADALET KOMİSYONU

GÖRÜŞME TUTANAKLARI

24 Mayıs 2012 Perşembe

---0---

K O N U

Sayfa

Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısı (Devam)

1:66

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

BİRİNCİ OTURUM

1:42

Madde 40	1
Madde 41	2
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)	2
Madde 42	2
Madde 44	3
Turgut DİBEK (Kırklareli)	3
Turgut CANDAN (Danıştay Başsavcısı)	3,4
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)	3:4
Mustafa KÖKÇAM (Danıştay Genel Sekreteri)	4
Madde 45	4
Ömer Süha ALDAN (Muğla)	4:5
Bülent TEZCAN (Aydın)	5:6
Turgut DİBEK (Kırklareli)	6:7,13:14
Turgut CANDAN (Danıştay Başsavcısı)	7:10,15:16
Mustafa KÖKÇAM (Danıştay Genel Sekreteri)	10:11

Hakan ÇAVUŞOĞLU	(Bursa)	11:12
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		12
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	13,17
Bülent TEZCAN	(Aydın)	13
Birol ERDEM (Adalet Bakanlığı Müsteşarı)		14:15
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	16:17
Önerge		17:18
Gerekçe		18
Madde 43		18
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	19
Önerge		19:20
Gerekçe		21
Birol ERDEM (Adalet Bakanlığı Müsteşarı)		20
Ayten AKIN (Maliye Bakanlığı Temsilcisi)		21
Madde 46		21
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	22
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	22:23
Önerge		23
Gerekçe		23:24
Madde 47		24
Mustafa KÖKÇAM (Danıştay Genel Sekreteri)		24:25
Ömer Süha ALDAN		25
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	25:26
Önerge		26:27
Gerekçe		27
Madde 48		27
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	27:28
Madde 49		28
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		28
Madde 50		29
Bülent TEZCAN	(Aydın)	29
Önerge		29:30
Gerekçe		30
Madde 51, 52		30
Madde 53, 54		31
Turgut CANDAN (Danıştay Başsavcısı)		31
Madde 55		32
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	32:33
Bülent TEZCAN	(Aydın)	34:35
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	35:37
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		37
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	37:38
Turgut CANDAN (Danıştay Başsavcısı)		38:40
Önerge		40
Gerekçe		40
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	41
Mevlüt AKGÜN	(Karaman)	42
İKİNCİ OTURUM		43:66
Önerge		43:44
Gerekçe		44

Turgut DİBEK	(Kırklareli)	44,45,45
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	44:
Birol ERDEM (Adalet Bakanlığı Müsteşarı)		45,46
Madde 56		46
Abdurrahman KAYA (Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı 1. Hukuk Müşaviri)		46:47
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		47
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	47:48
Madde 57		48
Önerge		48
Gerekçe		48:49
Birol ERDEM (Adalet Bakanlığı Müsteşarı)		49
Madde 58		49:50
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		50,51,53:54
Bülent TEZCAN	(Aydın)	50:51
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	51
Birol ERDEM (Adalet Bakanlığı Müsteşarı)		51:52
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	52
Mustafa KÖKÇAM (Danıştay Genel Sekreteri)		52
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	53
Madde 59		54
Önerge		54:55
Gerekçe		55
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	55
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	55
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	55:56
Av. Serhan ÖZBEK (Türkiye Barolar Birliği Temsilcisi)		56
Murat GÖKTÜRK	(Nevşehir)	56:57
Bülent TEZCAN	(Aydın)	57,58
Ömer Süha ALDAN	(Muğla)	57:58
Ramazan CAN	(Kırıkkale)	58
Birol ERDEM (Adalet Bakanlığı Müsteşarı)		58
Önerge		58:59
Gerekçe		59
Madde 60		59
Fatih ALKIŞ (EPDK Hukuk Daire Başkanı)		59
Turgut DİBEK	(Kırklareli)	59,60
Ali İhsan KÖKTÜRK	(Zonguldak)	59:60,60
Madde 61		60
Fatih ALKIŞ (EPDK Hukuk Daire Başkanı)		60:61
Mevlüt AKGÜN	(Karaman)	61:62
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	62
Mustafa KÖKÇAM (Danıştay Genel Sekreteri)		62
Birol ERDEM (Adalet Bakanlığı Müsteşarı)		62
Madde 62, 63, 64, 65, 66		62:63
Madde 67, 68		64
Bülent TEZCAN	(Aydın)	64
Madde 69		64:65
Nahit YÜKSEL (Maliye Bakanlığı Temsilcisi)		65
Murat BAŞESGİOĞLU	(İstanbul)	65
Madde 70		66

Açılma Saati: 11.09
Kapanma Saati: 15.47

24 Mayıs 2012 Perşembe

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.09

BAŞKAN: Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ: Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP: Harun TÜFEKÇİ (Konya)

(Oturum, Sözcü Yılmaz Tunç tarafından açıldı)

-----0-----

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, toplantımıza başlıyoruz.

Toplantı yeter sayımız vardır.

(Toplantıya katılan bürokratların isimleri okundu.)

BAŞKAN – Dünkü toplantımızda icrayla ilgili maddeleri tamamlamıştık. İcrayla ilgili maddelerde, ilamsız takiplerde mektup göndermeyle ilgili tereddütler çıkmıştı, o maddeyi atlamıştık. Asgari ücretin altındaki ilamsız takiplerde ödemeye davet yazısı getiriyordu o madde, o maddeyle ilgili arkadaşlarımızın tereddütleri oldu. Bürokrasiyi artıracak, ondan sonra işte vekâlet yoluyla takip ediliyorsa vekâlet ücreti, iadeli taahhütlü göndermelerde tebligat, sonra, tebliğ tartışmaları, vesaire, sıkıntılı bir madde olduğu yönünde görüşler ifade edildi. Şimdi, onunla ilgili, o maddenin metinden çıkarılmasıyla ilgili bir talep var. Bu konuda bir çalışma yapılacaktır. İsterseniz, çalışma yapıldıysa Genel Müdürümüze söz verelim.

ADALET BAKANLIĞI KANUNLAR GENEL MÜDÜRÜ YÜKSEL HIZ – Sayın Başkanım, uygun görürseniz bunu daha sonra...

BAŞKAN – Tamam, o zaman biz kaldığımız yerden devam edelim. 40'ıncı maddede kalmıştık.

40'ıncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 40- 15/7/1950 tarihli ve 5683 sayılı Yabancıların Türkiye'de İkamet ve Seyahatleri Hakkında Kanunun 25 inci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "bir aydan iki seneye kadar hapis cezasıyla" ibaresi "mülkî amir tarafından beşyüz liradan üçbin liraya kadar idarî para cezasıyla" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz talebi yok.

Burada, mahkemelerin iş yükünü azaltan bir durum söz konusu.

Önerge de yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

41'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 41- 5683 sayılı Kanunun 26 ncı maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"MADDE 26- Sınır dışı edildikleri veya Türkiye'yi terke davet olundukları halde müsaadesiz gelmeye mütecasir olan yabancılar mülkî amir tarafından ikibin liradan beşbin liraya kadar idarî para cezası ile cezalandırılır ve sınır dışı edilir."

BAŞKAN – Yine, burada da suç olmaktan çıkıyor, kabahate dönüşüyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Önceden mahkemeler veriyordu bunu değil mi?

BAŞKAN – Evet, mahkemeler veriyordu; şimdi artık kabahat olacak, idari para cezası.

Söz talebi var mı?

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Var efendim.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Şimdi, ben aslında bir soruna işaret etmek açısından söz aldım. Maddeye herhangi bir aykırı düşüncemiz yok bizim fakat bu statüdeki yabancıların şu anda Türkiye’de adalete erişim konusunda çok ciddi sorunları var. Bunların bir bölümü adli yargının kapsamında değerlendirilmek durumunda. Ne yazık ki bu aşamada bu mülteci durumunda olan kişiler adli yardımdan dahi yararlanamıyorlar. Ben bu anlamda sorunun ciddiyetinin altını çizmek için söz aldım.

BAŞKAN – Yani maddeyle ilgili değil ama böyle bir sorun...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Madde doğrudur ama yetersizdir sorunu çözmek için.

BAŞKAN – Tamam, teşekkür ediyoruz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

42'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 42-14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanununun 30 uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "üç aydan altı aya kadar hapis ve bin güne kadar adlî" ibaresi "mülki amir tarafından ikibin liradan beşbin liraya kadar idarî", ikinci fıkrasında yer alan "bin güne kadar adlî" ibaresi "mülki amir tarafından beşyüz liradan ikibin liraya kadar idarî" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – 42'nci maddeyle ilgili, yine, söz talebi yok.

Aynı, diğer maddelerle benzer; kabahate dönüşüyor suçlar.

42'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

43'le ilgili bir hazırlık var. İsterseniz devam edelim 44'ten itibaren.

MADDE 44- 2575 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"c) Bakanlıklar ile kamu kuruluşları veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarınca çıkarılan ve ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere,"

BAŞKAN – Evet, 44'le ilgili söz talebi yok.

Burada da bakanlıkların tüm düzenleyici işlemleri yerine sadece ülke çapında uygulanacak düzenleyici işlemlere karşı açılacak davalarda...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bir dakika... Yılmaz Bey, yani şimdi bu... "Düzenleyici işlemleri" zaten nerede uygulanacak bu düzenleyici işlemler? Yerelde veya genelde olduğunu biz nasıl ayıracağız? Yani burada bize arkadaşlar bilgi versinler, uzmanlar veya Danıştaydan arkadaşlarımız varsa. Yani şimdi, bakanların düzenleyici işlemleri genelde ülke genelinde uygulanmaz mı?

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Uygulanmayanlar var örnek olarak.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Böyle çok aksedilmeyecek mi? Yani bir de problem çıkacak. Bilmiyorum, kim var acaba? Uzmanlardan var mı kimse? Yani ben gerçekten... Şimdi, "düzenleyici işlem" deyince -bakanlıkların- kime uygulanacak? Herkese uygulanacak. Herkese uygulanacaksa ülkenin geneline uygulanacaktır.

BAŞKAN – Genel düzenleyici işlemi olmayabilir bakanlıkların.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Tabii, arşiv yönetmeliği...

BAŞKAN – Buyurun Başsavcım.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Saygıdeğer Başkan, milletvekilleri; şimdi, bakanlıkların düzenleyici işlemleri arasında ülke genelinde uygulananlar da var, ülke genelinde olmayanlar da var. Biraz önce söyledim, aklıma ilk o geldi, bir arşiv yönetmeliği düzenleyici bir işlemdir ama ülke genelinde uygulanmaz, yalnızca bakanlık merkezinde uygulanan bir şeydir. Bunu Danıştayda ilk derecede davaya konu etmenin ne ülke yararına ne de kamunun yararına bir şeyi söz konusu değil, bir menfaat söz konusu değil; onu ayırmak için. Böyle şeyler oluyor ufak tefek.

BAŞKAN – Barolar Birliği temsilcisi, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Efendim, biz bu düzenlemenin bu işlemler açısından genel ve yerel ayrımı yapılmasının son derece güç olması nedeniyle birçok görev uyumsuzluğuna neden olacağını düşünüyoruz. Bunun dışında, bakanlıkların yerel özellikli kimi düzenleyici işlemleri aslında ülkenin tümünü ilgilendiren simgesel işlemlerdir. Bu nedenle, bu tür işlemlerin Danıştay gibi bir yüksek mahkemede görülmesinde büyük yarar vardır. Ben bir örnek vermek istiyorum: Yani yerel gibi gözüken, imarla ilgili bir düzenleme. Bu son derece önemli bir şeydir. Yani bunu, mevcut düzenlemeyle Danıştay görevinde olan bir hususu yerel mahkemelere bırakmak çok doğru olmayacaktır. Kaldı ki bu tür işlemler açısından içtihat birliğini sağlama açısından

da bu düzenleyici işlemlerle ilgili yargı görevinin Danıştayda bırakılması içtihat birliği açısından da doğru olacaktır.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ederiz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bir şey sorabilir miyiz Sayın Savcımıza? İş yükünü bayağı azaltacak mı Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak açılmayacak...

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Çok fazla etkilemez. Etkilemez ama şöyle bir durum var: Şimdi, ileride istinaf sistemine geçilecek. İstinaf sistemine geçildiği zaman zaten bu düzenleyici işlemler de ilk derecede idare mahkemelerine gidecek. Biz şimdi birtakım düzenleyici işlemleri idare mahkemelerine göndererek hem Danıştayın iş yükünü nispi olarak azaltmak hem de alt derece mahkemelerin düzenleyici işlemlerin yargısal denetimine alışmalarını sağlamak istiyoruz, yetişmelerini sağlamak istiyoruz.

BAŞKAN – Başka? Danıştay Genel Sekreterimizin de bir söz talebi var.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ MUSTAFA KÖKÇAM – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Biz Danıştay olarak Bakanlığa yazdığımız tasarıda zaten bu fıkranın tamamen kaldırılması taraftarıyız, “Tamamen ilk derece mahkemeleri baksın, Danıştay temyizen baksın.” dedik biz. Ama yine, işte, “Bazı şeyler kalsın.” diye alt komisyonda konuşulduğu için böyle. Yoksa biz Danıştay olarak bu madde tamamen kalsın, ilk derece mahkemesi baksın, Danıştaya temyizen gelsin istiyoruz. Onun için, bu maddenin bu şekilde geçmesinde bir mahzur yok Danıştay olarak.

Teşekkür ederim Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

45’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 45- 2575 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Başsavcı, ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştayda görülen dava dosyalarını, esas hakkındaki düşüncelerini bildirmek üzere, uygun göreceği görev ayırımına göre savcılara havale eder."

BAŞKAN – Başsavcımızı ilgilendiren bir madde. Maddeyle ilgili söz talebi? Başsavcılar hemen harekete geçti.

Süha Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, değerli üyeler, değerli bürokrat arkadaşlarımız; şimdi aslında bu 60’ıncı maddeyle getirilmek istenen değişiklik, 61’inci maddeyle bir uyum sağlama anlayışına dayanıyor.

Temelde Danıştay savcılarının sadece Danıştayın ilk dereceli mahkeme olarak bakacağı dosyalara ilişkin olarak sakındığı düşüncelerini belirtmelerini havi bir düzenleme. Biz bunun madde gerekçesine baktığımızda da Danıştaydaki iş yükünün azaltılması, Danıştay savcısının düşüncesini belirtmesinden sonra tebligat süresi gözetilerek dava sürecinin uzamaması amacıyla bu düzenlemenin yapıldığı söyleniyor ama dün Bülent Bey de bu konuda daha ayrıntılı bir açıklamada bulundu. Danıştay Savcılığının Danıştaydaki dava dosyalarının gecikmesine yönelik herhangi bir olumsuz etkisi yok. Ortada olan bir gerçek var, zira, Danıştay Kanunu'nun 61'inci maddesinin birinci fıkrasında açıkça Danıştay savcılarına esas hakkındaki düşüncelerini belirtmek için zorunlu bir aylık süre verilmiş, bu sürenin istisnai hâllerde uzatılabileceği hüküm altına alınmış. Dolayısıyla, bir Danıştay savcısında bu dosya en fazla bir ay kalıyor. Aslında dolayısıyla maddi gerçeklikle tasarıdaki maddenin değiştirilmesine ilişkin gerekçe birbiriyle tam anlamıyla taban tabana zıt. Bu bir aslında mahcubiyet maddesi olarak görüyorum ben bunu çünkü 9 Şubat 2011 tarihinde 6110 sayılı Yasa'da yapılan değişiklikten sonra Danıştaya yeni atamalar yapıldı, genç arkadaşlarımız Danıştay üyesi oldu, kendisinin üstadı gibi gördüğü pek çok insan da Danıştay savcısı olarak ortada kaldılar. Şimdi, bu anlamda, Danıştay savcılarının görev sınırlarını bayağı bir sınırlandırarak bir süre sonra ortaya çıkacak konu belli "Artık gereksiz oldunuz." deyip Danıştay savcıları taşraya gönderilecekler, amaç budur. Şimdi üstadı konumundaki insanlara Danıştay üyeleri belki biraz da mahcup bir durumdalar. Bu bahanenin arkasına sığınılmamalıdır. Birinci noktada ben, bu amaçla maddenin tasarıdan çıkarılması düşüncesindeyim.

İkinci olarak söylemek istediğim konu şu: Bu kez yerel mahkemelerden gelen dosyalara Danıştay savcıları bakmadığı zaman eşitlik ilkesine aykırı da bir tablo ortaya çıkacaktır. Zira, sadece Danıştayda ilk dereceli mahkeme olarak Danıştay savcıları bir düşünce belirtirken taşradan gelen dosyalarla ilgili olarak bu düşünce belirtilmeyecektir. Danıştay savcıları kamu adına ve kamu yararı amacıyla görev yapan insanlardır, dosyalar arasında böyle bir ayrımın yapılmasını da doğru bulmuyorum. Bu açıdan da ben maddenin tasarıdan çıkarılmasının uygun olacağı düşüncesindeyim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Bülent Bey, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlar, Süha Bey'in söylediklerine aynen katılıyorum, tekrar etmemek ve ilave etmek için söz aldım, ilave bir iki katkıda bulunmak için. Şimdi, bizde Danıştay savcılığı adli yargıdaki savcılık gibi değil. Adı savcılık ama bunun adı, daha önceki dönemde görev yapan hukukçu arkadaşlarımız da bilir, eski adı "kanun sözcüsü"dür. Sayın Başsavcımızın eski adı da "baş kanun sözcüsü"dür. Daha önceden eski yasadaki tabir, ifade budur. Sonradan Danıştay savcısı diye bir

kavram bütünlüğü oluşsun sistemimizde diye savcılık ifadesi geldi ama adli yargıdaki savcılığın benzeri değildir; bir.

İkincisi, Danıştayda Danıştay savcılarının, kanun sözcülerinin içtihat oluşturmada çok ciddi katkıları var. Bunu o süreçte yaşayanlar bilirler. Şimdi, mahkemeler, yerel mahkemeler, kararlarını verirken hepimiz biliriz ki içtihada aykırılık oluşturmamak üzere Danıştayın yerleşik içtihatları neyse ilgili dairenin, ona uygun karar verirler, uygulama böyledir, onu değiştirmek çok zordur. Danıştay dairesinin üyeleri ya da tetkik hâkimleri de aynı şekilde dairenin içtihadıyla bağlıdır yani orada bir muhafazakâr yapı vardır, doğaldır bu, bunu eleştirmek için söylemiyorum, işin akışı böyledir, yoksa içtihat yerleşmez. Dairedeki tetkik hâkimlerinde de bu noktada mevcut içtihada bağlılık hâkimdir ama Danıştay savcıları bu çerçevede ne dairenin yerleşik görüşüyle ne de mahkemelerin yaklaşımıyla bağlı olmayıp doğrudan doğruya içtihat yaratılmasında haklı düşünceleri tartışabilen, haklı yaklaşımlar geliştirebilen bir kurum. Sayıları da belirli zaten. Biraz önce Ömer Bey'in de söylediği gibi, çünkü verdiğimiz rakamlarda da bakın, bugün yeni rakam aldık, 73.263 dosya şu anda düşüncesi alınmış dosya yani 129 bin alınmasını beklenen dosya var ama 73 bin tane dosyanın, yuvarlak hesap, Danıştay savcıları mütalaa vermiş, düşünce bildirmiş ama dairede bekliyor bunlar. Bu dosyaların eritilmesi için altı aylık bir zamana ihtiyaç olduğu söyleniyor yani şu anda Danıştay savcıları desek ki size “Hiç iş yapmayın oturun.” desek altı ay daireler bu mütalaaları görüşmek zorundalar. Bu altı ayda mevcut Danıştay savcıları yine görev yapacaklar, belki bir 70-80 bin sayıyı, bilemem, Sayın Başsavcımız bilir, bu kadar daha mütalaa verecekler. Dolayısıyla, işleyen, devam eden ve faydası olan bir kurumu kaldırmanın anlamı yoktur arkadaşlar yani bir sistem “Ha biz idari yargı sistemini kökten değiştireceğiz.” deriz, böyle bir yaklaşım olur, o yaklaşımda bütünsel olarak sistemi ele alırız ve idari yargıda ayrı bir sistem getiririz, onu anlarız ama bizim sistemimiz, bu zamana kadar, nereden alındığı, Sayın Başsavcımız, Fransız sisteminden alındığı anlatılırdı bize, akademik yanını daha iyi bilir ama bu sistem bir bütün, bunu parçalayarak işleyen bir sistemi bozmayalım. Bu maddenin tasarı metninden çıkarılmasını teklif ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, son iki yıl bütçe görüşmeleri sırasında Danıştayla ilgili kısımda ben konuştum partimizin adına. Dolayısıyla, oradan biliyorum, Mecliste yapmış olduğum konuşmadan da arkadaşlarımız veya Sayın Savcımız oradaysa takip etmiştir. Oradaki eleştirilerimizden, daha doğrusu Danıştayın yıllara sari bir talebi vardı, idari yargıda bu değişiklikler yapılırsa geçmişte işte, Danıştayın yapısını değiştiren o düzenlemelere dahi gerek olmadığının, idari davaların, daha doğrusu Danıştayın yükünün nereden arttığını, akla hayale gelecek her tür davanın Danıştayda açıldığını, bununla ilgili zaten Bakanlığa bir paket sunulduğunu, o değişiklikler yapılsaydı

zamanında Danıştayın bugün çok sayıda sorununun, daha doğrusu bu birikmiş dosyaların çözüleceğini orada da belirtmiştik. Ama orada savcılarla ilgili böyle bir düzenleme benim hatırladığım kadarıyla yoktu yani Danıştaydaki savcılar sadece ilk derece mahkemesi olarak esas hakkındaki mütalaada görüş bildirsınler, onun dışında dosyalar da herhangi bir şekilde savcılara gitmesin diye, bildiğim kadarıyla Danıştayın Bakanlığa sunduğu pakette böyle bir düzenleme yoktu. Varsa Sayın Genel Sekreter ve Sayın Savcımız burada, belirtsinler.

Şimdi, bu tür düzenlemeler zaten bizim kafamızı karıştırıyor değerli arkadaşlar yani evet, hep beraber burada bir düzenleme yapalım, yargının yükünü azaltalım, idari yargıda gerçekten ama, Danıştayda geçmişten gelen düzenlemelerle, kanunlarla o kadar basit davalar oraya gidiyor ki yani aile çocuğunu okula yazdıramıyor, işte efendim orada bir ihtilaf çıkıyor, Danıştaya gidiyor, memurların ufacak bir ihtilafı oraya gidiyor, çiftçi mallarıyla ilgili düzenlemeler oraya gidiyor, asker yakınlarının birtakım talepleri oluyor, onlar Danıştaya gidiyor. Bunları düzeltelim ama bu arada, niye bu savcılarla ilgili düzenleme getiriliyor, bunu anlamak lazım.

Şimdi, Ömer Bey bir şeyden bahsetti, gerekçe o mudur yoksa bu işin arkasındaki gerçek neden nedir, çok açık bir şekilde çekinmeden, gerek Genel Sekreterimiz gerekse Savcımız, burada Danıştayın savcılarıyla ilgili bu düzenleme nereden doğmuştur, hangi ihtiyaçtan doğmuştur, gerçekten böyle bir talep var mıdır kendileri tarafından, savcılar görüş beyan etmeyince dosyalara çok mu hızlanacaktır idari yargı, Danıştaydaki ve idari yargıdaki bu davalar, bunu öğrenmek istiyorum. Yani yoksa burada aklıma hemen şu geliyor: Ya hâkimlerle ilgili kısmı dizayn ettik ama bu savcılarla ilgili kısmı dizayn edemedik yani bunları da bertaraf etmenin yolu bu olsun gibi bir düzenleme mi geldi aklınıza da onu soktunuz buraya diye benim aklıma geliyor. Benim gibi birçok arkadaşımızın da aklına geliyor yani kafamda bu sorular var. Çok net bir şekilde, Sayın Savcımızdan ve Genel Sekreterimizden yanıt bekliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

En son verecektim ama isterseniz ortada vereyim, Sayın Başsavcım, buyurun.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri ve bürokratlar; şimdi tabii, konuşmalardan da anlaşılacağı üzere 46'ncı maddenin, 45 ve onun devamı olan 46'ncı maddenin amacı, Danıştay savcılarının işlevlerinin daraltılması ve yalnızca Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davalar ki, bunlar, 1575 sayılı Yasa'nın 24'üncü maddesinin birinci fıkrasında sayılan davalarla sınırlı. Toplam senede bu maddeden kaynaklanan uyuşmazlık sayısı bini geçmez. Bin civarında davadır. Şimdi 70 tane de savcım var. Şu anda 220 bin dosyamız var, 70 savcı ona göre belirlenmiş, yani tespit edilerek, kadro geçen sene 6110 sayılı Kanun'la, alınan 20 adet savcı kadrosuyla birlikte.

Şimdi, şu andaki durum ne? Şu anda Danıştay savcılarını ilk derecede de düşünce veriyor, temyizde de düşünce veriyor; hem esastan hem yürütmenin durdurulması istemi hakkında hem de karar düzeltmede, kararın düzeltilmesi başvurularında düşünce veriyor.

Tasarıyla yapılmak istenen, temyiz ve diğer kanun yollarında verdiği düşünce görevini kaldırmak, ilk derecede de yalnızca esasa ilişkin düşünce vermesini sağlamak, bunu sağlamak.

Şimdi, buna gerekçe olarak; baktığımız zaman Hükümet tasarısında iki şey söyleniyor: Bir tanesinde deniliyor ki “İnsan Hakları Avrupa Mahkemesinin kararı uyarınca savcı düşüncesi taraflara tebliğ edilecek ve görüş alınacak.”

İkincisi de “Savcılıkta geçen süre yargıyı geciktiriyor.” deniliyor. “Makul süre aşıyor bu yüzden.” deniliyor ama burada bir saptama hatası ya da bilgilenme hatası var. Niye öyle bilgilenme hatası var; çünkü istatistikler öyle söylemiyor. Biraz önce, değerli milletvekillerim de söylediler, istatistikler onu söylemiyor. İstatistiklere baktığımız zaman, Danıştayın elinde şu an 220 bin dosya var ve 73 bin dosya düşünce almış. Daireler de ayda 10 bin civarında dosya karara bağlıyorlar. Buna göre yedi aylık dosya var. Eğer Danıştay savcılarını biraz önce sayın milletvekilimin söylediği gibi yedi ay süreyle hiç düşünce vermeseler, gidip evlerinde yatsalar dairelerin yedi ayda bitiremeyecekleri dosya var ki, bu yedi ay süresince görev yaptıklarında ayda 11 bin dosyaya düşünce veriyorlar, 77 bin dosya daha olacak verdikleri zaman. Yani Danıştaydaki dosyaların, davaların gecikmesinin sebebi Danıştay Savcılığı değil, dairelerin yapısından kaynaklanan sorun var, yargılama usulünden kaynaklanan sorun var.

BAŞKAN – Sayın Başsavcım, dairelerde bekleyen dosya sayısı ile savcılıklarda bekleyen dosya sayısı nedir?

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Bizde dosya bekleyemez Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Görüş için...

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Bize aylık gelir dosya, aylık gelir. 11 bin dosya her ay gelir.

BAŞKAN – Bülent Bey’in verdiği rakam 3 katı.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Mütalaası verilenler, mütalaası verilmeyenler.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Dairelerde bekleyen, bize gönderilmek üzere dairede bekleyen dosyalar var ama bizim mütalaa verdiğimiz ve dairelere gidip de karara bağlanmamış...

Şimdi, şöyle söyleyeyim isterseniz Sayın Başkan: Danıştayda karar aşamasına dosya şöyle gelir: Bir “Replik düplik” aşamasından geçer. İkinci olarak Danıştay savcısının mütalaasını alır, heyet

dolabına girer. Heyet dolabında sıraya girer. Heyet, orada sırası gelen dosyaları alır, karara bağlar her ay kendi programına göre.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Tetkik hâkimine ne zaman gelir?

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Tetkik hâkimine heyet dolabındaki sıraya göre gelir.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sizde ne kadar kalıyor?

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Bizde bir ay kalır en fazla.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) –Bir daireye gelen dosya sayısı ne kadar o zaman? 11 bin tane mi?

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Bize bir aylık gelir, 11 bin dosya gelir.

BAŞKAN – Bülent Bey’in verdiği rakama göre, 170 bin dediniz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – 129 bin, dairede bekleyen, dairelerde bekleyen...

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Bizde bir ay, ayın 29’unda ben görevli savcım ile birlikte dairelerin ihtiyaçlarını belirlerim; o kadar dosya gelir bize. Bir ay sonra gider. Bizde dosya kalmaz. Yani peyderpey, bir ay içerisinde peyderpey gider, bir ay sonra da biter.

Yürütmeyi durdurma dosyaları da iki gün içerisinde düşünceye bağlarız. İki gün sonra dairesine gider. Bizde beklemez.

Bu düşüncenin taraflara tebliği gecikme yaratmaz; çünkü dairelerde zaten bekleyen 73 bin tane dosya var. İşte, tebligatta geçen süre, alt komisyon on güne indirdi cevap süresini, onunla birlikte on beş gün içerisinde taraflar mütalaalarını bildirirler, düşüncelerini bildirirler ve dosya, heyet tarafından sıraya girer. Yine karara bağlanacak duruma gelmez, çünkü dairenin iş yükü ona imkân vermez.

Şimdi, bir de şuradan bakalım: Danıştay savcılığı nedir? İşlevi nedir? Tarihsel işlevi ne olmuştur?

Şimdi, alt komisyon sırasında şöyle bir düşünce söylenildi, Bakanlık temsilcisi tarafından denildi ki: “Hukuk davalarında savcının ne işi var; onu da düşünmek gerekir.” dedi.

Şimdi, burada iki tane yanlış var. Bir tanesi, idari davalar hukuk davası değil, kamu davasıdır; çünkü idare hukuku kamu hukukudur.

İkincisi; Danıştay savcısı cumhuriyet savcısı değildir, taraf değildir. Danıştay savcısı, taraflardan tamamen bağımsız olarak hatta heyetten bağımsız ve tetkik hâkiminden ve heyetten de bağımsız olarak hukukun ne olduğunu söyler. O davada uygulanacak hukukun ne olmasını gerektiğini söyler, çözüm gösterir. İçtihatları takip eder. İçtihatların oluşmasına, hatta aykırı içtihatlar varsa bunların birleştirilmesine katkıda bulunur.

Şimdi, niye var Danıştay savcısı? Tarihsel gelişimine baktığımız zaman, tabii Fransız sisteminden geliyor. Fransız sisteminden geliyor, orada var. 2009'da "halk raportörü" olarak ismi değiştirildi orada da. Sebebi şu: İdari yargıda sözlü yargılama yoktur, yazılı yargılama vardır. Yazılı yargılamada ne kadar çok görevlinin, yargıyla görevli kişinin dosyaya müdahalesi olursa adaletin tecellisi, hukukun tecellisi o kadar fazla olur. Taraflar için bir güvencedir savcının varlığı. Çünkü heyetten –Biraz önce bir milletvekilim söyledi- bağımsız olduğu için heyetin içtihatlarıyla da bağlı değildir. Hatta kendi görüşüyle heyetin içtihatlarını yönlendirir. Tarihte baktığımız zaman bu tür savcılar literatüre, hukuk literatürüne de girmişlerdir; içtihadı yönlendiren savcılar olarak girmişlerdir. Yani böyle bir fonksiyonu olan bir müessesenin işlevsiz hâle getirilmesi, en azından davanın tarafları bakımından, adil yargılanma hakkı bakımından sakıncalı. Yazılı yargılamanın olduğu bir yargı sisteminde bunun kaldırılması sakıncalı.

İkincisi; ilk derecede, sonuçta kararı veren yüksek mahkeme üyeleri ama temyiz aşamasında ki, tasarının 60 ve devamı maddelerinde ekonomik niteliği olan davaların ilk derecede mahkemelere gönderiliyor. Oradaki hâkimlerimiz çoğunlukla yeni kura çekmiş, göreve başlamış, deneyimsiz, idarenin hukuka uygun denetlemekte yeterince deneyim kazanmamış yargıçlar. Onların verdiği kararların temyizi aşamasında üçüncü bir göz olarak Danıştay savcısının görüş bildirmesi her şeyden önce hem ülke yararına hem tarafların menfaatine. O bakımdan, tabii takdir sizin, yüce Meclisin; yapılmak istenen değişikliğin tasarıdan çıkarılması bence yargı sistemimiz bakımından yararlı olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum Başsavcım.

Turgut Bey, siz hataen bastınız tekrar herhâlde.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yok hataen basmadım.

BAŞKAN – Konuşmuştunuz siz.

Danıştay Genel Sekreterimize söz veriyorum.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ MUSTAFA KÖKÇAM – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Efendim, bu tasarının getiriliş amacı neydi? Birincisi, yani bizim Danıştaydan gitmedi bu ama Bakanlıkta çalışmasında, o aşamasında bu tasarının getiriliş temel amacı, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu savcı kararlarının taraflara tebliğ edilmemesiyle ilgili Türkiye'yi mahkûm etti. Şu anda tüm kararlarımız gittiği anda otomatik olarak Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinde mahkûmiyet alacağız biz.

Temel amacı buydu; yoksa bunun arkasında herhangi bir başka niyet yok, ben öyle bir şey... Ama sırf orada böyle bir karar verildi. Bu, adli yargı da aynı şekilde, ceza mahkeme, yani Yargıtayın, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının da bir sorunu bu tebliğnamenin tebliği, burada da. Onun için

bunun, tebliği edilirse şayet, 200 bin tane dosyamız var bizim. Bunun 10 bin tanesi ilk derece olarak Danıştayda açılan, diğerleri de temyizen baktığımız dosyalar. Bu 190 bin dosyanın taraflara savcı düşüncesini tebliğe çıkartmaya kalkarsak, bu nereden bakarsanız bakın altı ay yargılamayı geciktirecek bir unsurdur. En az altı ay; bulundu, bulunmadı, adresi değişti, değişmedi.

Bunun dışında, bunun hukuki güvenlik olayı var. Şimdi, getirilişi mantık olarak temyizen bakılan davalarda savcı düşüncesi alınmasın. Zaten ilk derece mahkemesi bakmış, Danıştayın dairesi de temyizen inceliyor. Şayet istinaf geldiği zaman, zaten üçüncü bir göz olarak da istinaf bakacak bu işe. Onun için şu aşamada, bir de Sayın Başsavcım alınmasın ama bir anekdot anlatmak istiyorum. Kimseyi kırmak istemiyorum ama ben 1983 yılında Danıştayda staja başlamıştım, 1 tane de hemşehrim vardı Naci Ekşioglu –Sayın Başsavcım bilir, savcıydı- ve ben o zaman 5. Dairede staj yapıyordum. Naci ağabey diyordum; çünkü ben Ermenekliyim, o da Ermenekliydi. “Ağabey, buna yanlış düşünce koymuşsun.” diyordum. “Mustafacığım, değiştir düşünceyi, sen doğrusunu koy.” derdi. Yani bunu çok... Şu anda çok çalışkan arkadaşlarımız var biliyorum ama çok katkısı, bak, yüzde 90...

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – 1-2 tane böyle örnek çıkabilir, kötü örnek.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ MUSTAFA KÖKÇAM – Ama hukuki, hukuk güvenliğine katkısı, maalesef, Sayın Başsavcım da biliyor bunu, bizim teksir kararlarımız vardır. Savcı arkadaşlarımız, bir kısmı benim dönem arkadaşımdır bunların, yani çok yakinen çalıştığım arkadaşlar. Yani biliyorum, çok çalışkan, bire bir dosyayı inceleyenler var ama formül kararı takıp gönderen arkadaşımız var. Onun için hukuki güvenliğe katkısının yüzde 5 civarında olduğunu düşünüyorum ben.

Onun için, tasarının bu şekilde geçmesinin daha uygun olduğunu düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Hakan Çavuşoğlu, Bursa Milletvekilimiz; buyurun.

HAKAN ÇAVUŞOĞLU (Bursa) – Evet değerli arkadaşlar, ben de öncelikle iyi çalışmalar diliyorum hepinize.

Tabii, birçok şey söylendi ama şöyle bir şeye bakmak lazım: Yani özellikle ben komisyon üyesi arkadaşlarıma bir şeyi hatırlatmak istiyorum: Yani buraya gelen her düşüncüyü bilimsel olarak tartışalım, mesleki “background” umuzla birtakım değerlendirmelerde bulunalım ama her konuda bir arka plan ya da bir gizli ajanda araştırması yaparsak bu işin işinden çıkamayız ve burada siyasete boğuluruz diye düşünüyorum. Bir kere öncelikle bunun altını çizmek istedim; bu birincisi.

İkinci olarak; idari yargıda dava açtığımız zaman, önce, davayı açıyorsunuz, 3 kişilik heyetten bir tanesini görevlendiriyor Başkan; o görüşünü bildiriyor, daha sonra heyet davayı bitiriyor.

Danıştaya geliyor; başsavcı görüşünü bildiriyor, tetkik hâkim görüşünü bildiriyor, daire görüşünü bildiriyor. Sonuçta bir imar davası 2001 yılında açmışsanız 2008 yılında bitiyor; başımdaki olayı anlatıyorum size. 2008 yılında bitiyor; yedi yıl.

Öbür taraftan, bir de şuna bakacaksınız: Her şeyi Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi ve Avrupa normları çerçevesinde değerlendirirken, burada Avrupa normlarına uygulanacak bir husus getiriliyor, ee buna da karşı çıkıyorsunuz. Şimdi, bu da bir çelişki oluyor.

Dolayısıyla burada yapılmak istenenin son derece somut olarak, bir; Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinden dönen bu dava dosyalarının tekrardan tebliğ süreci yaşanması suretiyle gecikecek olması. Zaten idari yargıdaki mahkeme süreçlerinin çok uzun sürdüğünü hepimiz biliyoruz. Yedi sekiz yıl bir dava sürüyor idari yargıda. Eğer bir nebze katkısı olacaksa altı ay, bir sene bunu da getirmekte fayda var. Kaldı ki, bu konuda zaten tetkik hâkim görüşünü bildiriyor, üye bildiriyor, ilk derece mahkemesindeki üye bildiriyor, heyette tekrar görüşülüyor. Ee, dolayısıyla beş altı aşamadan geçen bir süreçten sonra yine aynı şeyi denemek.

Dolayısıyla ben hukuk ve usul ekonomisi açısından son derece sağlıklı ve yerinde olduğunu düşünüyorum.

Tekrardan teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Bu maddeyle ilgili söz vermediğim tek bir kişi kaldı Barolar Birliği temsilcimiz kısa olarak, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben de söz istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV.SERHAN ÖZBEK – Efendim, biz konuya sağlıklı bir yargılamanın ancak yargı bileşenlerinin tamamının, yani tez, antitez ve sentezin bu süreçte yer alması gerekliliği açısından yaklaşıyoruz.

Bakın, çok yakın geçmişte asliye ceza mahkemelerinden savcıları kürsüden aldık. Uygulamanın içerisinden gelen bir kişi olarak söylüyorum, bu, kesinlikle yargılama açısından doğru bir sonuç vermemiştir. Yargıçlar durumdan yakınmaktadır. Savunma mesleği olarak biz yakınıyoruz. Çünkü orada yargı bileşenlerinin bir tanesi mevcut değildir bu süreçte.

Bu nedenle bu, yargılama güvenliği açısından son derece önemlidir. Yani o nedenle biz bu düzenlemenin yerinde olmadığı düşüncesindeyiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Ali İhsan Köktürk, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Sayın Başkan, konunun aslında yeterince aydınlandığını düşünüyorum ama iki cümleinin özellikle tutanaklara geçmesi açısından ifade etmekte yarar olduğunu düşünüyorum.

Dosyaları karara bağlama sürecinin uzamasının nedeni Danıştay savcılarının incelemesi değil, idarenin çıkardığı uyuşmazlık sayısının dava dairelerinin kaldıramayacağı boyuta ulaşmasıdır. Yani bu sorunu biz, savcıcıyı devre dışı bırakarak çözemeyiz. Yani bu sorunun çözümünde asılan, idarenin, bu idari uyuşmazlıkları çıkartma eğiliminden vazgeçerek, hukuk devleti ilkelerine bağlı kararlar vermesinden geçiyor.

O nedenle biz Adalet Komisyonu olarak, yani yargının en önemli ayaklarından biri olan işte savunma gibi, savunma müessesini kaldırmaktan öte idareyi hukuk devleti sınırları içerisine çekecek çözüm yollarını biraz daha araştırırsak bence sorunun çözümüne kısmen daha katkıda bulunmuş oluruz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Bülent Bey, size vermişim söz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bir cümle, uzatmayacağım.

Yani şimdi, arkadaşlar, burada İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına uyum sağlama konusunda bir düzenleme yapmayalım diyen kimse yok. Tebliğ edilmesi gerekiyorsa tebliğ edilir. Bu tebligatın altı ay süre almasını da ben anlamıyorum. Hemen hemen Danıştaydaki davaların hepsi vekil vasıtasıyla yürütülüyor, yani siz Danıştay savcısının mütalaasını tebliğde zorlanıyorsanız hükmü de tebliğde zorlanırsınız. Yani böyle bir şey olur mu? Böyle bir gerekçe olur mu? Eğer tebliğ noktasında bir sıkıntı varsa mevzuatın orasını değiştirelim, burasını niye değiştiriyoruz?

Başka bir şey daha söyleyeceğim: Yüzde 5 dahi olsa, ben katılmıyorum Sayın Danıştay Genel Sekreterimizin biraz önceki yaklaşımına ama, doğruluğunu bir an için varsayalım. Yüzde 5 dahi olsa, o yüzde 5'in katkısını göz ardı etme lüksümüz olmadığını düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi, asıl gerekçenin ne olduğunu Genel Sekreterimiz söyledi ama üzülüyorum; yani, bu tür gerekçelerle düzenleme yapmamalıyız değerli arkadaşlar. Ya böyle giderseniz, yani eninde sonunda her kanunda biz yeni bir ilaveyle mahkemeleri kaldırırız. Yani ne olmuş yani? İşte, altı ay efendim, zaman alacakmış. Oturmuş bir düzen var. Başsavcımız belirtiyor, arkadaşlar belirtiyor, istatistikler çok açık. Diyor ki: “Dairelerde yedi aylık dosyayı savcılar görüş beyan etmiş ve göndermiş; bekliyor. Bizimle ilgili hiçbir sorun yok.” Ee, şimdi, tebligat giderinden mi

korkuyoruz, çekiniyoruz? Efendim, ne bileyim, tebligat yapılacaktı. Adli yargıda yapılmıyor mu ceza davalarında? Yapılıyor, savcının görüşü gönderiliyor.

Şimdi, bir altı ay çok uzun bir süre midir? Başlanır ve bundan sonra oturmuş bir düzeni bozmak, yargı güvenliğini, oturmuş, gerçekten kurallarıyla bir sistemi bozmanın, sadece bu gerekçeyle olduğunu, olacağını düşünmek bence pek doğru değil. Az önce söylediğim gibi kafamızı işte bizim de karıştıran o başka nedenler ortaya çıkıyor.

Yani bence bu maddeyi kaldıralım, yani şeyden, tasarı metninden çıkaralım ve altı aysa altı ay; yapılsın tebligatlar. Ondan sonra, zaten sistem tıkır tıkır işleyecek. Yani savcılarla ilgili de hiçbir sorun yok.

Daha sonra, arkadaşlar, yani bunun sıkıntıları çıkar diye düşünüyorum. Ben siyasi olduğunu düşünüyorum başından beri.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Bakanlık temsilcimizden, Sayın Müsteşarım, maddeyle ilgili düşüncelerinizi alalım.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, süreci kısaca özetleyecek olursak; burada ifade edildi. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi illa savcının görüşünün tebliğini içermiyor. Tebliğ edecekseniz diyor, savcı görüş verecekse diyor efendim, karşı tarafa tebliğ etmelisiniz. Şu anda 100 civarında dava var ve bu artış da gösterebilir.

Bu maddenin alternatifi şudur efendim: Tebliği zorunlu hâle getiren savcı görüşünü, bir madde yazmamız lazım. Bunu yazdığımız zaman da savcıların görüş verdiği dosyalar, mahkemede bekleyen bu 73 bin dosyayı da daireler tekrar tebliğe göndermek zorundalar efendim. Bu da Danıştayın, ne kadar süreceksa, dört ay, altı ay hiçbir iş yapmadan beklemesi anlamına gelir efendim; yani bütün bunları dikkate almak lazım.

Bir de mevcut süreçlerde bazı şeyleri göz ardı ediyoruz: Şimdi, evet, savcının görüş verdiği 73 bin dosya var ama Danıştayımız da bir taşınma, bina yetersizliğiyle karşı karşıyaydı ve bir taşınma süreci yaşadı ve ancak, işte Şubat ayında herhâlde taşınma gerçekleşti. Fiziki imkânlar ve tetkik hâkimliği yetersizliği nedeniyle birçok kanunda imkân verilmesine rağmen çift heyet yapılamıyordu Danıştayda. Danıştayın tetkik hâkim talebini bu kararnamede karşılayacağız. Fiziki binasına daha yeni kavuştu ve Danıştay daireleri çift heyete de başlarsa, bu elindeki birikimi hızlı bir biçimde eriteceklerini düşünüyoruz biz Danıştay dairelerinin ve normalde ellerinde birikim kalmadığı zaman bütün sürece baktığımızda, tekrar... Yani Başsavcımızın düşüncelerine kısmen katıldığımız yerler var tabii ama şunu da göz ardı etmemek lazım: Tarafların yazılı olarak karşılıklı iki defa bütün diyeceklerini dediği bir süreç var ilk derece mahkemesinde. Ondan sonra mahkemenin konuyu tartışıp,

bu tarafların karşılıklı, heyet olarak 3 kişilik heyetin verdiği bir karar var ve bu karara biz Danıştayda eğer birikimin bittiği bir noktada “Savcı görüşü almak ve bunu taraflara tebliğ etmek” dersek ilave altı aylık bir süre koyarız. Bu, bizim yargılama süreci için de faydası ve zararını aldığımız zaman çok gerekli olduğunu düşünmüyoruz efendim. Yani çünkü mevcut uygulamada da daha sürece katkısı dediğim gibi değişik açılardan tartışılıyor. Süreci uzatacaktır. Eğer bu düzenleme çıkarsa, mutlaka tebliğini öngören bir düzenleme koymak gerekir. O da en az mevcut 70 bin dosyanın da tekrar savcı görüşünün tebliğine yol açar efendim.

Takdirlerinize sunuyoruz efendim.

BAŞKAN – Sağ olun, Sayın Müsteşarım.

Şimdi, Sayın Başsavcım, tekrar söz istediniz. Burada değişik görüşler var. Bir anayasal kurum Danıştay Başsavcılığı. Her dosya için değil de önemli davalar için savcılık görüşünün alınması bu anayasal kurumu daha da yüceltmış olmuyor mu? Esas hakkında görüş ve önemli davalarda görüş bildirme; her dosya için savcılar yormamış olmak.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Şimdi, önemli dava nedir sorunu karşımıza geliyor. Önemli dava, ilk derecede bakılan dava mı, yoksa temyize gelen, örneğin ekonomik içeriği olan, ülke ekonomisini oldukça etkileyecek nitelikte olan dava mı? Yani temyizde... Şimdi, bakın, tasarının -konuşmam sırasında da söyledim- devamında, Danıştayın değişik, düzenleyici kurullar dediğimiz kurulların vermiş olduğu kararlara karşı açılan davalarda ilk derecede baktığı işler var. Onları mahkemelere veriyoruz; onlar temyizen gelecekler Danıştaya. O zaman Danıştay savcısının işlevi daha da önem kazanacak. Eğer önemli davada Danıştay savcısı düşünce verecekse, bana göre onlarda vermeli. Çünkü niye onlarda vermeli? Çünkü onlara bakacak hâkimler mesleğin başında olan hâkimler, kıdemi ve deneyimi yetersiz hâkimler. Onların vermiş olduğu kararların denetlenmesinde her şeyden önce ülkenin ekonomik çıkarı var. Bu denetimin de birden fazla göz tarafından yapılması önemini ve yararını daha da artırır. Bu bakımdan, yani önemli dava dediniz de temyizde de çok önemli davalar var onu belirtmek istedim Sayın Başkan.

İzin verirseniz bir iki şeye değinmek istiyorum, bilmiyorum vaktinizi çok mu alıyorum?

Şimdi, tabii Sayın Genel Sekreterime katılmak mümkün değil. Her meslekte iyisi de var, kötüsü de var. Birkaç tane kötü örneğe bakarak tüm savcılar kötülemek çok doğru yaklaşım değil.

BAŞKAN – Onu öyle yapmadı zaten, baştan söyledi.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Bir de ben kendim dokuz yıla yakın savcılık yaptım. Yani bunu söylemek istemem ama benim iki tane çok esaslı düşüncem İçtihatı Birleştirme Kurulu kararı oldu; benim ilk defa ortaya attığım düşünce ve yine benim savunduğum çok önemli birkaç konu ki, Türkiye’nin genelini ilgilendiren, özellikle vergi mükelleflerinin tümünü ilgilendiren bir görüşüm bugün içtihat hâline geldi benim savcılıkta geliştirdiğim görüş. Yani savcı

böylesine etkili olabilir. Hani işin çokluğu sebebiyle formül düşünce takıyor olabilir ama formül düşünce takması onun dosyayı incelemediği anlamına değil, inceler ve söyleyecek bir şeyi yoksa formül düşünce takar ama söyleyecek bir şeyi varsa mutlaka söyler ve etkili de olur.

Bir de şunu söyleyeyim. Ben sizi temin ediyorum ki, deneyimle söylüyorum, kırk yıllık yargıçım. Savcı düşüncesini kaldırdığınız zaman Danıştayın iş yükü azalmayacaktır, kesinlikle azalmayacaktır. Buna hepiniz şahit olacaksınız eğer şey yapılırsa. Kesinlikle azalmayacaktır, yani etkisi yoktur. Biraz önce, sayın milletvekillerim de açıkladılar. Danıştayın önünde dosya birikmesinin sebebi çok değişik. Bir defa, tabii idarenin tutumu var; davalı sayısının çok artması. İkincisi, dairelerin artık bu dosyaları kaldıramayacak duruma gelmesi var. Dairelerin önünde bekliyor dosyalar, savcılıkta beklemiyor ki. Savcılık düşünce veriyor. Tebliğin de o kadar sorun yaratacağını zannetmiyorum; altı ay diyor.

Şimdi bakın, eğer tebliğ yapılamazsa, Sayın Genel Sekreterim çok iyi bilirler, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 26'ncı maddesi var; dosya işlemiden kalkar tebliğ yapılamazsa. Beklemez yani. Yani öyle usul kuralları var ve onu Sayın Genel Sekreterimiz çok iyi bilirler. Tabii otuz yıllık yargıç, kendileri de öyle yargıçlar. İyi de bir yargıç üstelik ve idari yargı mensubu olarak bunu da bilirler.

Bir başka şey daha söyleyeyim: Mesela çift heyet denildi. Denildi ki, "Daireler -Sayın Müsteşarım onu söyledi- çift heyet çalışırlarsa bu eriycek." ve çift heyet çalışamamalarının sebebini de taşınma işini söyledi. Taşınma işi Şubat ayında olan bir şey. Geçen sene Ocak ayından Aralık ayına kadar Danıştay çift heyet çalışabilecek durumdaydı. Azalmadı çift heyet çalışmalarına rağmen iş yükü. Geçen sene 210 bin dosya vardı biriken, bugün, şu anda Nisan sonu itibarıyla 220 bin dosyamız var. Yani çift heyet çalışmak da çözüm değil ve hatta çift heyet çalışmanın çok büyük sakıncaları var; daireler bunları gördüler. Neler gördüler biliyor musunuz? Aynı gün iki farklı karar çıktı. İki farklı karar çıktı; bunu önleyemedi başkanlar. Başkanlar bunu bana söylüyorlar, gelip şikâyet ediyorlar. Çift heyet çalışmanın sakıncasını söylüyor. Düşünebiliyor musunuz, sizin dosyanız bir heyete gidiyor, ikinci heyete gidiyor başka çıkıyor, bir emsalinizin dosyası bir başkasını gidiyor başka çıkıyor. Bu, kanunen de eşitlik ilkesiyle bağdaşır mı? Böyle bir şeyimiz var.

BAŞKAN – Sağ olun, çok sağ olun.

Evet, Sayın Bakanım, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; konuşmalar tabii bir hayli ilerledi de tartışılması gereken önemli bir madde ve onun için söz aldım. Gerek Ceza Usulünde gerekse idare hukukunda, usul kanunlarımızda bu işin ana temel direkleri var, aktörleri var. Danıştayda da savcılar bence bu ana aktörlerden biri ve gerek birey hak ve özgürlüklerinin korunması gerekse kamu hukukunu gözetme açısından önemli bir süzgeç görevi görüyorlar.

Şimdi, idarece bundan sonra her davada düşünce bildirmeyecekler bu değişiklik kabul edilirse, esas hakkındaki düşünce ve ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştayda görülen davalarda savcılarımızın düşünceleri alınacak.

Peki, neyin karşılığında bu esastan, bu ilkedan vazgeçmek istiyoruz? İşte, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararı ve tebliğdeki zorluktan. Bence bu gerekçe hak ve adalet dengesi açısından uygun değil. Başka bir gerekçe varsa amenna. Yani bu, prosedüre ilişkin bir şey. Yani işleyişe ilişkin bir şey, bürokrasinin hızlanmasına ilişkin bir şey ama bizim korumaya çalıştığımız, yargı güvenliği, hukuk güvenliği. Yani bir hak zayi olmasın diye üzerinde gerek ceza adaletinde gerekse bu tarafta dikkat ediyoruz.

Onun için bence bunun eski hâliyle kalması daha iyi; çünkü bir değişiklik yaparken sistemin bütün dengelerini, bütün genlerini bozmak büyük sıkıntılara sebep olur.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Ali İhsan Bey, önermeniz var zaten...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Önergem var da... Sayın Bakan aslında benim duygularımı ifade etti. Yani arkadaşlar, Adalet Komisyonu olarak madde üzerinde tatmin olduğumuzu söylememiz mümkün değil. 70 bin dosyada tebligat yapılacak ve üç dört ay gibi bir zaman kaybı yaratılacak diye adli yargının temel bir kurumunun devreden çıkartılması ve geleceğe dönük telafisi mümkün olmayan zararlar doğuracak yeni bir yol açılması kesinlikle ve kesinlikle kabul edilebilir bir durum değil. Hiçbirimiz tatmin olmadık. Yani bu madde, hakikaten sırf 70 bin tebligat yapılacak ve efendim, işte üç dört ay gibi bir zaman... Biz yargının geleceğini açıkça üç dört aylık bir zamana heba ediyoruz veya 70 bin dosyanın tebliğine heba ediyoruz. Yani böyle bir mantık bence hukuk devletinde, yani adaleti hedefleyen bir hukuk devletinde kabul edilebilir ne bir gerekçe ne de ileri sürülebilecek bir gerekçe. Yani ben özür dileyerek söylüyorum, Sayın Danıştay Genel Sekreterimizin de bir hukukçu olarak böyle bir gerekçeyi komisyon önünde seslendirmesi de bana birazcık ilginç geldi yani.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Ali İhsan Bey.

Madde üzerinde bir önerge var; önergeyi okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısında yer alan 2575 sayılı Danıştay Kanununun 60. maddesinin 1. fıkrasında değişiklik yapmayı amaçlayan 45. maddenin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Bülent Tezcan
Aydın

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Ömer Süha Aldan
Muğla

Gerekçe:

Maddeyle 2575 sayılı Danıştay yasasının 61. maddesinde yapılması amaçlanan değişikliğe uyum sağlanması niyeti yatmaktadır. 60 ve 61. maddelerdeki değişikliklerdeki temel hedef, Danıştayda görev yapan savcılarının görev alanlarının sınırlandırılmasıdır. Buna göre savcılar, ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştayda görülen dava dosyaları dışındakiler hakkında esas hakkındaki düşüncelerini bildiremeyeceklerdir. Tasarıdaki madde gerekçesinde Danıştaydaki dava sürecinin uzamamasının amaçlandığı öne sürülmüştür. Oysa madde gerekçesi maddi gerçeklikle hiçbir biçimde bağdaşmamaktadır. Zira, hâlen yürürlükte bulunan Danıştay Kanununun 61'inci maddesinin birinci fıkrasında savcılarının dava dosyalarıyla ilgili düşüncelerini bir ay ve yürütmenin durdurulması istemlerini ise sadece iki gün içinde vermekle yükümlü oldukları düzenlenmiştir. Yasanın bu amir hükmü karşısında savcılar makul süre içinde düşüncelerini belirtmek durumundadırlar. Aksi hâlde disiplin işlemine tabi tutulabilirler. Bu olgudan hareketle, Danıştayda davaların uzama nedeni savcılar değildir. Nitekim binlerce dosya hakkındaki, esas hakkındaki görüş ve düşünce belirtilmiş olmasına karşın dosyalar mahkemelerde beklemekte ve bu nedenle davaların sonuçlanması gecikmektedir.

Bu nedenlerle, maddeyle yapılmak istenen düzenlemedeki asıl niyet Danıştay savcılığını etkisiz kılmak olup, varit olmayan bir gerekçeye sığınılması ve bu durumun yargının hızlanması söyleminin arkasına gizlenmesi Parlamento etiğine sığmayan bir davranıştır. Öte yandan ilk derece olan-olmayan ayrımı yapılarak çoğu dosyanın kamu adına görev ifa eden Danıştay savcılarının incelemesinden yoksun bırakılması Anayasa'nın hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı gibi, eşitlik ilkesine de aykırılık teşkil edecektir.

Bu nedenle, maddenin tasarıdan çıkarılması düşüncesiyle işbu değişiklik önergesi verilmiştir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

45'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir. 43'üncü maddeyi atlamıştık, şimdi oraya dönüyoruz.

43'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 43- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 8 inci maddesinin (3) numaralı fıkrasında yer alan "yirmi yıl" ibaresi "onbeş yıl" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi yok.

Önerge var.

Buyurun Sayın Başesgioğlu.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Değerli katılımcılar, bu tasarı 15 Şubat 2012 tarihinde alt komisyona havale edilmiş. Üç ay alt komisyon gündeminde kalmış.

Sözlerim usule ilişkin Sayın Başkanım. Yani müesseselerin saygınlığı veyahut da ürettikleri fikirlerin toplumda kabul görmesi oradaki içtihat birliğine bağlıdır, yani geleneklerinin oluşmasına bağlıdır, sabahdan akşama fikir değiştirmemesiyle doğru orantılıdır.

Şimdi bu alt komisyon çalışmasını biz yaptık. İşte Mevlüt Bey de var, Harun Bey de var, sizin arkadaşlarınız var, CHP grubundan arkadaşlarımız var, uzunca bir süre, yani üç ayı aşkın bir süre çalışma yaptık. Şimdi görüyorum ki önünüzde 10-15'ten fazla önerge var. Ya bundan sonra biz bu tasarıları alt komisyona havale etmeyelim... Yani burada bitsin, boşuna zaman kaybı, zaman maliyeti olmasın. Bir.

İkincisi: Burada yirmi seneydi mevcut hâli. Yani idari görevlerden Danıştaya üye seçilmek için yirmi yıldır. Biz bunu çok tartıştık; Hakkı Bey, diğer arkadaşlarımız çok tartıştık. Bu yirmi yıl çok dendi ama on iki de az dendi. Belki on iki yılı dolduran değerli idareciler vardır, yani şu anda onların Danıştaya geçmesini isteyebilirsiniz, değerli valiler vardır, idareciler vardır da, yani bunun emsali yok, on iki yıllık bir kıdemle Anayasa Mahkemesi gibi yüksek yargı organlarına seçilen...

BAŞKAN – Süreyle ilgili bir değişiklik yok.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Eğer öyle bir niyet varsa. Yoksa, sözümü geri alırım.

BAŞKAN – Süreyle ilgili bir önerge yok. On beş yılda bir değişiklik yok.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Yani biz on beş yılı orada, sizin arkadaşlar da dâhil, çok uzun süre tartıştık. Ama bu önerge sirkülasyonuna lütfen bir dikkat edelim. Yani bu hakikaten hoş olmuyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sağ olun, teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde bir önerge var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 43 üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kemal Şerbetçioğlu

Bursa

"MADDE 43- 6/1/1982 tarihli ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 8 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının (d) bendine "Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği," ibaresi eklenmiş, (e) bendine "ile düzenleyici ve denetleyici kurumların başkanlıkları," ibaresi eklenmiş, fıkranın (g)

bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (3) numaralı fıkrada yer alan "yirmi yıl" ibaresi "onbeş yıl" şeklinde değiştirilmiştir."

"g) Kamu kurum ve kuruluşlarının başhukuk mütşavirliği, birinci hukuk mütşavirliği, hukuk hizmetleri başkanlığı ve hukuk işleri müdürlüğü,"

Gerekçe:

İdarî görevlerden Danıştay üyeliğine seğilebilecek görevlere eşit veya daha üst seviyede bulunan kamu görevlilerinin Danıştay üyeliğine seğilebilmesine imkân tanınması amaçlanmaktadır.

BAşKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum...

MURAT BAşESGİOğLU (İstanbul) – Bunu bir açıklasınlar Başkan. Düzenleyici kurullar, kim bunlar, bir açıklayın.

BAşKAN – Sayın Genel Müdürüm, Sayın Müsteşarım, önergeyle ilgili düşünceyi alalım.

ADALET BAKANLIğI MÜSTEşARI BİROL ERDEM – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Efendim, burada aslında maddeye bakacak olursak, madde o zamanki düzenlemede sayma yöntemini tercih ettiği için Maliye Bakanlığındaki bütün avukatlar Danıştay üyeliğine seğilebiliyor ama daha sonradan kurulan birçok önemli kurumun ve kuruluşun 1'inci hukuk mütşavirleri seğilemiyor.

Örneğin Sosyal Güvenlik Kurumu, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği gibi kurumların, Kamu İhale Kurumu gibi birçok önemli kurumun, hem bunlarda çalışan... Biz bunların başkanlarını şey yapmıştık efendim. Ve burada yer almıyor, 1'inci hukuk mütşavirleri yer almıyor, Meclisimizin bile burada şeyi geçmiyor. Burada seviyeyi aslında bir anlamda yükseltirken, bir taraftan da sayılması unutulmuş kamu kurumları, daha sonra da kurulabilecek kamu kurumlarını da kapsayacak şekilde, sayma yöntemiyle değil, bütün kamu kurumlarının 1'inci hukuk mütşavirlerini kastediyoruz burada efendim. Maliye Bakanlığındaki bütün o şeylerde bu arada devreden çıkmış oluyor. Onu da söyleyeyim efendim şey olarak.

BAşKAN – Çok teşekkür ediyoruz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Önerge doğrultusunda maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

Buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ AYTEN AKIN – Ben Maliye Bakanlığında Hukuk Müşaviri Ayten Akın.

Bizim Danıştay üyeliğine seçimimizle ilgili hani belki de tamamlama yapmam gerekecek. Biz senelerdir 4353 sayılı Yasa'yla idare ettik. Bütün genel bütçeli idarelerin avukatlığını yaptığımız için de mesleki donanımımız bir hayli fazla oldu.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu önergeler bize verilecek mi?

BAŞKAN – Önergelerin fotokopilerini dağıtalım.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Yani önerge geliyor okuyorsunuz da biz bakıyoruz bulamıyoruz.

BAŞKAN – Yok, bir önerge geldi, kabul ettik işte.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bize niye gelmedi?

BAŞKAN – Maliye Bakanlığında temsilci, buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ AYTEN AKIN – Sayın Başkan, değerli üyeler; biraz önceki konuşmaya ben katkıda bulunmak istiyorum. Evet, Hazine avukatlarının Danıştay üyeliği Danıştay Yasası'nda zaten var. Ancak, biz 1943 yılından beri 4353 sayılı Yasa'yla idare edildik, 659 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle hani her idarenin kendi avukatını alması bağlamında biraz yetkilerimiz sınırlandı. Ancak, Danıştay üyesi adaylığına layık olduğumuzu düşünüyorum. Çünkü biz senelerce bütün genel bütçeli dairelerin hukuk ve ceza ve icra alanında, her alanda ve devlete hukuki mütalaa vermek alanında senelerce çalıştık. Şimdiki 1'inci hukuk müşavirlerini veya Hukuk Hizmetleri Başkanlığını zor durumda bırakmak istemiyorum ama onlarla birlikte Maliye Bakanlığındaki sadece hukuk müşavirlerinin değil, müşavir Hazine avukatlarının da Danıştay üyeliğine aday olmalarının devamının sayın heyetinizden uygun görülmesini istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

46'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 46- 2575 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin (1) ve (3) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. Savcılar, ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştayda görülen dava dosyalarından kendilerine havale olunanları Başsavcı adına incelerler ve esas hakkındaki düşüncelerini, bir ay içinde gerekçeli ve yazılı olarak verirler. Bu süreler geçirilirse durumu sebepleriyle birlikte Başsavcıya bildirirler. Danıştay Başkanının ve Başsavcının vereceği diğer görevleri yerine getirir; çalışma düzeninin korunması ve iş veriminin artırılması için Başsavcının alacağı tedbirlere uyarlar."

"3. Dava dairelerince gerekli görüldüğü takdirde, Danıştay savcıları, önceden haber verilmek suretiyle, düşüncelerini sözlü olarak da açıklarlar."

BAŞKAN – Madde hakkında söz isteyen?

Süha Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkan, biraz önce 60' ıncı maddedekinin devamı mahiyetinde. Yine aynı şekilde tasarı metninden bu maddenin çıkarılmasını talep ediyoruz. Biraz önce etraflıca bu Danıştay savcılığı konusu dile getirildi. Çok fazla detaya girmeyeceğim ama bir şeyi vurgulamakta yarar var. 2004 yılında Adalet Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı bir arkadaşım “Ya bizim bundan sonraki hedefimiz Danıştayı ele geçirmek, orada sıkıntıdayız.” demişti. Biraz önce Sayın Milletvekilim “Her şeyi siyasete bağlamayın.” demeye çalıştı ama bir gerçeği kabul etmek durumundayız. Elbette ki iktidarlar mevcut bürokrasinin kendisine uyumlu olmasını isterler. Hemen hemen her iktidar da yargının kendi etki alanında bulunmasını arzular. Ama ben şunu söylemek isterim: Toplum mühendisliğine çalışmak belki geçmiş dönemlerde de yapıldı, acısını o toplum mühendisliğine soyunanlar şimdi çekiyorlar. Ama bugün toplum mühendisliğine soyunanlar da yarın bunun acısını çekeceklerdir. Önemli olan, ülke olarak çekeceğiz bunu. Ve bir kurumsal yapıyı bugün yok ediyoruz. Danıştay savcılığı 1925'ten bu yana ortada olan bir kurumsal yapı, bunu yok ediyoruz. Bu noktada ben herkesin bir kez daha düşünmesini rica ediyor, hepinize teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Süha Bey.

Turgut Bey, söz mü istediniz?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi söz istedim Sayın Başkan.

Az önceki önerge biraz böyle korsan gibi oldu, anlamadık, onu söyleyeyim. Geçtikten sonra bize geliyor. Şimdi bakın, bu komisyonun bir teamülü var. Sayın İyimaya'yı burada saygıyla analım, kendisi yok burada. Ama bu teamüllere uygun davranalım arkadaşlar. Şimdi, önergeyi bürokratlar hazırlamış, Sayın Müsteşarımız söylüyor ama arkadaşlar, orada okuyorsunuz, biz onunla ilgili hiçbir şey bilmiyoruz. Yani o önergenin bize daha önceden gelmesi lazım, bir bakalım, nedir, ne değişecek, neyi değiştirmeyi düşünüyor önerge sahibi ve önergeyi veren arkadaşımız, onu anlamamız gerekir.

Şimdi ben şunu merak ediyorum: Yani şimdi Maliye Bakanlığının Temsilcisi arkadaşımız burada. Onlar devre dışı kaldı, çıkardık. Niye çıkardı? Şimdi madde geçti ama yani onlar çok yaptı, Danıştaya üyelik için onlar çok hak elde ettiler, şimdi onların yerine biz mi olalım? Niye onlar çıktı? Onunla ilgili gerekçeyi de anlayabilmiş değilim. Madde geçti gerçi ama Sayın Müsteşar şunu söylesin: Maliye Bakanlığında daha önce Danıştaya üye olabilme hakkına sahip olan bu arkadaşlarımız niçin kanun metniyle bu haklarını kaybetmişlerdir. Gerekçesi nedir? Onu da bilmiyoruz. Az önce temsilci arkadaşımız söylüyor, diyor: “Biz gerçekten bugüne kadar Türkiye’de kamuda her kuruma Hazine avukatları olarak hizmet verdik.” Yani öyle bir değişiklik yapılıyorsa... Önerge geçti ama anlamadan geçti biraz böyle.

Sayın Müsteşarım, niçin Maliye Bakanlığı temsilcileri olamıyorlar Danıştaya üye? Onu bir açıklar mısınız? Niçin çıkardınız daha doğrusu kanun metninden?

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Turgut Bey.

Sayın Müsteşarım, söz alacak mısınız? Yoksa devam ediyoruz. Maddeyi oyladık.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bilgimiz olsun.

BAŞKAN – Açıkladı ama Turgut Bey. Yani şimdi tekrar aynı şeyleri söyleyecek. Gerekçesini açıkladı, düşüncelerini ifade etti, şimdi tekrara gidiyoruz o zaman.

46' ncı maddede önerge var, okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısında yer alan ve 2575 sayılı Danıştay Kanununun 61. Maddesinin 1 ve 3. fıkralarında değişiklik yapmayı amaçlayan 46. maddenin tasarıdan çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.
24.05.2012

Bülent Tezcan
Aydın

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Ömer Süha Aldan
Muğla

Gerekçe:

60 ve 61. maddelerdeki değişiklikteki temel hedef, Danıştay'da görev yapan savcılarının görev alanlarının sınırlandırılmasıdır. Buna göre savcılar, ilk derece mahkemesi sıfatıyla Danıştay'da görülen dava dosyaları dışındakiler hakkında esas hakkındaki düşüncelerini bildiremeyeceklerdir. Tasarıdaki madde gerekçesinde Danıştay'daki dava sürecinin uzamamasının amaçlandığı öne sürülmüştür.

Oysa madde gerekçesi, maddi gerçeklikle hiçbir biçimde bağdaşmamaktadır. Zira halen yürürlükte bulunan Danıştay Kanununun 61. maddesinin 1. fıkrasında savcılarının dava dosyalarıyla ilgili düşüncelerini bir ay ve yürütmenin durdurulması istemlerini ise sadece iki gün içinde vermekle yükümlü oldukları düzenlenmiştir. Yasanın bu amir hükmü karşısında savcılar makul süre içinde düşüncelerini belirtmek durumundadırlar. Aksi halde disiplin işlemine tabi tutulabilirler. Bu olgudan hareketle Danıştay'da davaların uzama nedeni savcılar değildir. Nitekim binlerce dosya hakkında esas hakkında görüş ve düşünce belirtilmiş olmasına karşın, dosyalar mahkemelerde beklemekte ve bu nedenle davaların sonuçlanması gecikmektedir.

Bu nedenlerle maddeyle yapılmak istenen düzenlemedeki asıl niyet Danıştay savcılığını etkisiz kılmak olup, varit olmayan bir gerekçeye sığınılması ve bu durumun yargının hızlanması söyleminin arkasında gizlenmesi parlamento etiğine sığmayan bir davranıştır.

Öte yandan ilk derece olan olmayan ayrımı yapılarak, çoğu dosyanın kamu adına görev ifa eden Danıştay savcılarının incelemesinden yoksun bırakılması, Anayasanın hukuk devleti ilkesiyle bağdaşmadığı gibi, eşitlik ilkesine de aykırılık teşkil edecektir. Bu nedenle maddenin tasarıdan çıkarılması düşüncesiyle işbu değişiklik önergesi verilmiştir.

BAŞKAN – Başka önerge var mı? Yok.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

46'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 46'ncı madde kabul edilmiştir.

47'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 47- 2575 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici maddeler eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 24- 1. Bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren üç yıl süreyle Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun oluşumu ve çalışma usulü hakkında aşağıdaki hükümler uygulanır.

a. İdari Dava Daireleri Kurulu, her idari dava dairesinden en az bir üye olmak kaydıyla Genel Kurul tarafından belirlenecek onsekiz üyeden oluşur. Kurula, Danıştay Başkanı veya vekillerinden biri, bunların bulunmaması halinde Kurulun en kıdemli üyesi başkanlık eder.

b. Bu üyeler İdari Dava Daireleri Kurulunda sürekli olarak görev yaparlar. Ancak, iş durumu gözönüne alınmak suretiyle üyelerin daire çalışmalarına katılmalarına Genel Kurul tarafından karar verilebilir.

c. Toplantı ve görüşme yeter sayısı onbeştir. Kararlar, toplantıya katılanların oyçokluğu ile verilir.

GEÇİCİ MADDE 25- 1. Bu Kanunun yayımı tarihinden önce ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda açılmış bulunan ve bu Kanunla idare ve vergi mahkemelerinin görevleri kapsamına alınan davaların, Danıştayda görülmesine devam olunur.

2. Düşünce alınmak üzere Danıştay Başsavcılığına gönderilmekle birlikte, bu Kanunun yayımı tarihinden önce görüş bildirilmemiş yürütmenin durdurulması istemli dosyalar ile temyiz ve karar düzeltme dosyaları, herhangi bir görüş bildirilmeksizin, ilgili daire veya kurullara geri gönderilir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

47'nci madde, geçiş hükümlerini düzenleyen bir maddemiz.

Danıştay Genel Sekreterimiz, buyurun.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ MUSTAFA KÖKÇAN – Sayın Başkanım, teşekkür ederim.

Okunan maddede yedek üye de belirlememiz gerekiyor. Şimdi 18 kişiden oluşuyor burası, 3 arkadaşımız izin alırsa, hasta olursa kurulun çalışmaması gerekiyor. Şu anda mevcut dairelerin, her dairenin tamamlama üyesi olarak Genel Kurul tarafından belirleniyor. Burada da aynı, paralel bir düzenleme getirmemiz lazım. Yoksa, diyelim ki 3 arkadaşımız hasta olsa kurul toplanamayacak durumda kalır. Onun için bu maddede bir redaksiyon yapıp onun da ilave edilmesi gerekir diye düşünüyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Önergeyle 20'yi çıkıyor işte.

BAŞKAN – Önerge var.

Süha Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Şimdi aslında bu geçici maddenin eklenmesinin temel sebebi, yine geçtiğimiz yıl 6110 sayılı Yasa'yla yapılan düzenleme. Öyle bir hâle getirildi ki, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu neredeyse 100 kişiyle toplanabilecek bir tablo sergilendi. Kuşkusuz bunda şunun büyük bir etkisi vardı: Geçtiğimiz yıl Hizbullah davası sanıklarının serbest bırakılmasından sonra başlayan işte “Yargıdaki ağır yükü hafifletmek amacıyla Danıştaya ve Yargıtaya daire eklemek lazımdır.” anlayışı öyle bir noktaya getirdi ki “Aman Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunda da bir çoğunluk oluşturalım.” mantığı egemen oldu ve bugün bunun sıkıntısını yaşıyoruz. Ne yazık ki, öğrendiğim kadarıyla, Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu haftada bir gün zor toplanabiliyor. Neden? Çünkü hemen hemen bütün üyelerin katılmaları mümkün hâle getirilmiş ve 31 üyeden oluşması şart koşulmuş. Danıştayda onca yük varken tabii ki bu kurul işlevsiz hâle geldiği için de bu düzenleme yapılmış. Geçici bir maddeyle ve üç yıllığına yapılmış.

Benim bu konuda önerim şudur: Bir senede bu kanunu bir daha değiştireceğiz, belki üç sene sonra bir daha değiştirmek zorunda kalacağız. Lütfen kalıcı bir çözüm bulalım buna. Yani Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun sayısı 18 olmuş, 20 olmuş, çok önemli değil. Ha 20 olmasını da çok anlamlı bulmuyorum, 21 yapalım, tek bir sayı olsun, başkanın oyu üstünlük taşımasın. Ama asıl önemli olan, geçici maddeyle üç yıllığına bunu çözmek yerine Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun -ki, önemli bir kuruldur- ilgili maddesinde hiç değiştirilmeyecek şekilde, geçici olmayacak şekilde somut bir olguya, somut bir düzenlemeye bağlayalım.

Şimdilik söyleyeceğim bu kadar.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Evet, Sayın Süha Aldan'ın da ifade ettiği gibi, çok kısa bir süre içerisinde Danıştayla ilgili yeni bir düzenleme önümüze getirildi. Ben özellikle

tutanaklara geçmesi ve bundan sonraki çalışmalarımıza ışık tutması açısından geçtiğimiz dönemde yaşadığımız bir olayı burada hatırlatmak istiyorum. Geçtiğimiz dönemde, biliyorsunuz, Yargıtay ve Danıştay Yasası görüşülürken Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun söz ve önerge sayısı kısıtlanmıştı. Bu dönem İç Tüzük'le getirilmeye çalışılan o tek önerge ve beş dakikayla sınırlamanın hukuk dışı ilk uygulaması Danıştay ve Yargıtay Yasası görüşülürken Adalet Komisyonunda yaşanmıştı ve biz o gün bu yasanın aslında yeterince değerlendirilmesi için kapsamlı görüş ve önerilerin Adalet Komisyonunda dile getirilmesi ve tartışılması gerektiğini ifade etmemize rağmen, özellikle İktidar Partisi Grubunun çoğunluğunun iradesiyle maalesef düşüncelerimizi dile getirmemiz, önergeleri Adalet Komisyonunda sunmamız engellenmişti. Bu tasarının mükemmel bir tasarı olduğu anlayışıyla hareket etmişti o zaman Adalet ve Kalkınma Partisinin Adalet Komisyonu üyeleri. “Ya bunun tartışılma ihtiyacı yok, bu son derece doğru bir düzenleme. Önergeye de ihtiyaç yok.” mantığıyla hareket edilmişti. Ancak, aradan geçen çok kısa... Ve biz o gün maalesef yapacak bir şey kalmayınca Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun 5 Adalet Komisyonu üyesi olarak Adalet Komisyonundan istifa etmek zorunda kalmıştık ve dönem sonuna kadar Adalet Komisyonundaki çalışmalara katılamadık. İşte bu yasama döneminde yeniden seçildiğimiz yeniden görev aldık Adalet Komisyonunda.

Yani şu mantık doğru değil arkadaşlar: Yani burada görüyoruz. Yani hukuk sisteminin temelleriyle oynadığımız bu son derece önemli yasalarda, yeterince irdelenmeden, sırf o günü kurtarmak amacıyla, o günün küçük beklentileriyle, bu beklentiler ister yargısal olur ister siyasal olur, küçük hesaplarla yargının temel kurumlarıyla oynuyoruz ve bu temel kurumlarıyla oynadıktan kısa bir süre sonra yaptığımızın yanlış olduğunu görüyoruz ama yeni yanlışlarla o kurumu daha fazla bozuyoruz. Bu çalışma yöntemi doğru bir çalışma yöntemi değil. Özellikle geçtiğimiz dönemde Adalet Komisyonunda yaşadığımız o süreci sizin hafızalarınıza ve belleklerinize sunarak bence Adalet Komisyonunda daha doğru bir çalışma yönteminin tüm gruplarca benimsenmesi gerektiğini ben buradan ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Ali İhsan Bey.

Madde üzerinde bir önerge var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 47 nci maddesiyle 2575 sayılı Danıştay Kanununa eklenen Geçici 24 üncü maddenin (1) numaralı fıkrasının (a) bendinin birinci cümlesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"İdari Dava Daireleri Kurulu, her idari dava dairesinden en az bir üye olmak kaydıyla Başkanlık Kurulu tarafından görevlendirilen yirmi üyeden oluşur."

Mustafa Kemal Şerbetçioğlu

Mevlüt Akgün

Bursa

Karaman

Gerekçe:

İdari Dava Daireleri Kurulu üyeliği seçimle gelinebilecek bir kadro veya unvan olmayıp, dairelerde görev yapan üyelerin görevlendirilmesine benzer şekilde üyelerin İdari Dava Daireleri Kurulunda görevlendirilmesi söz konusudur. Danıştay üyelerinin hangi dairelerde görev yapacağını belirleme yetkisinin Başkanlık Kuruluna verilmiş bir görev olduğu dikkate alınarak, Kanunun kendi içindeki sistemine uygunluk sağlanması amacıyla, İdari Dava Daireleri Kurulunda görev yapacak üyelerin de Başkanlık Kurulu tarafından belirlenmesi öngörülmektedir.

Diğer taraftan, Kurulun gündeminde bulunan teraküm etmiş dosya sayısı dikkate alınarak yirmi üyeyle çalışması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

47'nci maddeye bağlı geçici madde 24'ü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Geçici madde 25'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

47'nci madde kabul edilmiştir.

48'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 48- 6/1/1982 tarihli ve 2576 sayılı Bölge İdare Mahkemeleri, İdare Mahkemeleri ve Vergi Mahkemelerinin Kuruluşu ve Görevleri Hakkında Kanunun 3 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiş ve (3) numaralı fıkrasının birinci, üçüncü, dördüncü ve beşinci cümleleri madde metninden çıkarılmıştır.

"Bölge İdare Mahkemesi başkan ve üyeliklerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca atama yapılır. Bu mahkemeler gerektiğinde birden çok kurul halinde çalışabilirler. Bu kurulların oluşumu, aralarındaki iş bölümü ile kurullara kimin başkanlık edeceği Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunca belirlenir."

BAŞKAN – Önerge var mı? Yok.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Bakanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Gerçi geçen maddeyle ilgili ama.

Şimdi burada İdari Dava Daireler Kurulu her ne kadar üç yıllık bir süreyle de görevlendirilse yine de bir kurul olmuş oldu. Böyle kurulların normalde seçimle göreve gelmesi lazım ama biz bu yetkiyi Başkanlık Kuruluna verdik.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tasarıda seçim... Alt komisyonda “belirlenir”, şimdi “görevlendirilir” olmuş.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Evet, görevlendirme.

Yani burada birtakım komplikasyonlar çıkabilir, bunu dikkatinize sunmak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

48’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

49’uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 49- 2576 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkralarında yer alan "birmilyar lirayı" ibareleri "yirmibeşbin Türk Lirasını" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?

Barolar Birliği Temsilcimiz, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Yani yanlış yorumlamıyorsam... Şimdi arada notlarda bir karışıklık oldu ama herhâlde bu duruşma yapılması şartı galiba değil mi?

BAŞKAN – Bu tek hâkimle görülecek davalarda parasal sınır...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Şimdi, o zaman ilgili maddeyle ilgili görüşümüzü söyleyeyim. Çünkü irtibatlı maddeler bunlar.

Şimdi tek hâkimle bakılacak davalarda bir parasal limit getirerek duruşma olanağını ortadan kaldırıyoruz bu düzenlemeyle. Bakın, bu “yüz yüzelik” ilkesine de aykırıdır. Aslında bugün idari yargıda vatandaşın karşılaştığı en temel sorunlarından bir tanesi duruşma sorunudur. Yani vatandaş güçlü idare karşısında hakkını savunabileceği tek merci olan idari yargıda sağlıklı bir duruşma olanağından yararlanamamaktadır. Şimdi biz bir de bunu tek hâkimli ve limitli bir şekilde gündemden kaldırdığımız zaman hem “adil yargılanma hakkı” ilkesine, “silahların eşitliği” ne kökten aykırı bir düzenleme şeklinde değerlendiriyoruz bu düzenlemeyi ve doğru görmüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

50’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 50- 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 3 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrasının (a) bendinin sonuna "ile gerçek kişilere ait Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası" ibaresi eklenmiştir.

BAŞKAN – Bu alt komisyonda giren bir madde herhâlde.

Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, arkadaşlar, burada “Tarafların TC kimlik numarası girer.” diye alt komisyonda eklenmiş. Bakın, problem var uygulamada. Avukatlık yapan arkadaşlar bilir, davayı açarken davacının, müvekkilinizin kimlik numarasını alırsınız ama davalının kimlik numarasını bulamazsınız. Yani bunu koyarken herhâlde uygulamada hiç dava açmamış arkadaşlar getirdi bunu. Böyle bir şey olmaz. Bunu uygulamak, şu cümleyi sokmak dava açmayı imkânsız hâle getirir, MERNİS’e giremezsiniz. Bizim normal usul sistemimizde davacının kimliğini yazarsınız, o müvekkilinizin ki, onu alırsınız.

BAŞKAN – Bu davacının kimliği zaten.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ama “Tarafların” diyor bakın Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Bu idari yargılama usulü...

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – “Tarafların ve varsa vekillerinin veya temsilcilerinin ad ve soyadları ile unvanları ve adresleri ile gerçek kişilere ait Türkiye Cumhuriyeti TC kimlik numarası...” “Tarafların” diyor yani, siz bunu kalkıp... Karşı taraf da var bunun içerisinde, kendi müvekkiliniz de var. “Davacının” diyebilirsiniz.

BAŞKAN – Davalı idarenin kimlik numarası var mı?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Karşı idare. Özel hukuka gitti aklım. Peki, müdahale dilekçesinde yok.

BAŞKAN – Dava dilekçesinde davacının kimlik numarası mecburiyeti getiriyor, davalının zaten kimlik numarası yok.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Doğru, davalının yok, hukuk usulüyle karıştırıyorum.

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin bir önerge var, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 50 inci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki çerçeve maddenin eklenmesini, sonraki maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 51- 2577 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasında geçen "bulunmayan yerlerde" ibaresinden sonra gelmek üzere "büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde kalıp kalmadığına bakılmaksızın" ibaresi eklenmiştir.

Gerekçe:

Büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde bulunan ilçe belediyelerinde ikamet eden vatandaşların, idarî yargı mercilerine gönderecekleri dilekçelerini, bu ilçelerdeki asliye hukuk mahkemelerine verebilmesi sağlanarak, vatandaşların ulaşım yükünden kurtarılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Evet, çok gerekli bir madde aslında yani idare mahkemesine kadar yorulmayacak vatandaşlar, ilçesinden asliye hukuktan havale ettirecek.

Madde ihdasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

51'inci madde olarak ihdas edildi, daha sonra teselsül ettireceğiz.

Madde 51'i okutuyorum:

MADDE 51- 2577 sayılı Kanunun 14 üncü maddesinin (2) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2. Bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde dilekçeler, evrak bürosunca kaydedilerek ilgili mahkemelere havale olunur. Dilekçe sahibine evrakın tarih ve sayısını gösterir ücretsiz bir alındı kâğıdı verilir."

BAŞKAN – Evrak havale işleri başkan ve hâkimlerden alınıyor.

Madde üzerinde önerge de yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 52'yi okutuyorum:

MADDE 52- 2577 sayılı Kanunun 16 ncı maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"6. Danıştayda ilk derece mahkemesi sıfatıyla görülen davalarda savcının esas hakkındaki yazılı düşüncesi taraflara tebliğ edilir. Taraflar, tebliğden itibaren on gün içinde görüşlerini yazılı olarak bildirebilirler."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

Önerge yok.

Burada da yine Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin ihlal kararlarının önüne geçilmek isteniyor.

52'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

53'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 53- 2577 sayılı Kanunun 17 nci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yer alan "birmilyar lirayı" ibareleri "yirmibeşbin Türk Lirasını" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – 53'üncü maddede söz talebi? Yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

54'üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 54- 2577 sayılı Kanunun 20 nci maddesine aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"6. İdare ve vergi mahkemelerinde heyet halinde görülen davalarda, birinci fıkrada belirtilen bilgi ve belgelerin istenmesine ve ek süre verilmesine ilişkin ara kararlar, mahkeme Başkanı veya dosyanın havale edildiği üye tarafından da verilebilir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi?

Buyurun Sayın Başsavcım.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Maddenin düzenlenmesi yararlı aslında ama bir sakıncası da var, şöyle bir sakıncası var uygulamada karşılaşılabilecek: Şimdi, mahkeme üyelerinden bir tanesi heyete götürmeden önce dosyayı inceleyecek, gerekli gördüğü bilgi ve belgeleri ilgili yerlerden isteyecek yani heyete götürmeden ama o bilgi ve belgeler geldikten sonra heyete götürdüğünde heyet bu bilgi ve belgelerle yetinmeyebilir, başka bilgi ve belgeler de isteyebilir. O zaman ikinci bir ara kararına ihtiyaç olacak ve yargılama sürecini uzatacak, böyle bir sakıncası var, onu belirtmek istedim.

BAŞKAN – Hangisi daha faydalı?

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Bence heyet karar versin çünkü heyet enine boyuna tartışır.

BAŞKAN – Ama şimdi her türlü ara kararda heyetin karar vermesi gecikmeye sebep olur.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Ama şu var, enine boyuna tartışır heyet, dosyayı inceler, hangi bilgi ve belgelere ihtiyaç olduğunu saptar, birkaç kişi görüş belirtir.

BAŞKAN – Uygulamada böyle mi oluyor yoksa birisi...

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Öyledir.

BAŞKAN – Bilgi ve belgeler için heyet toplanıyor mu?

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Tabii, heyet toplanır çünkü 1 kişinin gerekli gördüğü bilgi ve belgeyle 3 kişinin ya da 5 kişinin Danıştayda, gerekli gördüğü bilgi ve belgeler farklı olabilir. Zaten toplu mahkemenin amacı o, daha iyi incelensin, noksan görülmeyen, gözden kaçan nokta kalmasın diye yani bu benim söylediğim, benim hayat deneyimim olabilir, yargılama süreci uzayabilir.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

54' üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

55' inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 55- 2577 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye (2) numaralı fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki (3) numaralı fıkra eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"2. Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. Ancak, dava dilekçesi ve eklerinden yürütmenin durdurulması isteminin yerinde olmadığı anlaşılırsa, davalı idarenin savunması alınmaksızın istem reddedilebilir.

3. Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, ikinci fıkradaki hüküm çerçevesinde yeni bir karar verilinceye kadar, idarenin savunması alınmaksızın durdurulabilir."

"9. Aynı sebeplere dayanılarak ikinci kez yürütmenin durdurulması isteminde bulunulamaz."

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz talepleri var, yürütmenin durdurulması müessesini düzenleyen maddemiz.

Ali İhsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Şimdi, dün geneli üzerinde yaptığımız konuşmalarda, Değerli Milletvekilimiz Bülent Tezcan, çok kapsamlı, geniş açıklamalarda bulundu. Aslında bunu biraz daha genişletecek mahiyette bir konuşma yapmak istiyorum. Örnekler de vermek istiyorum.

Şimdi, bu maddeyle İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27' nci maddesinde yapılan değişiklikle yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için aranan iki koşula bir üçüncü koşul daha eklenmektedir. Bu koşul, idarenin savunmasının alınması ve savunma süresinin geçmiş olmasıdır. Oysaki Türkiye Cumhuriyeti'nin Anayasası'nın 125' inci maddesinde, yürütmenin durdurma kararı verilebilmesinin şartları çok açık, net ve sınırlayıcı bir şekilde sayılmıştır. Dolayısıyla, bu getirilen düzenleme ile Anayasa'nın 125' inci maddesinin beşinci fıkrasında yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için aranan koşullara yeni bir koşul eklenmektedir yani Anayasa metni burada yasa metniyle değiştiriliyor gibi bir durumla karşı karşıyayız.

Daha önce bunun örnekleri yaşanmış değerli arkadaşlar. Nitekim, 11/11/2005 gün ve 25983 mükerrer sayılı Resmî Gazete' de yayınlanan 19/10/2005 gün ve 5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 105' inci maddesinin üçüncü, 128' inci maddesinin de ikinci fıkralarına göre, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu kararları ile Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Kurulu kararlarına karşı açılan

davalarda yürütmenin durdurulması istemleri hakkında kararın duruma göre –bakın burası çok önemli çünkü benzerlik arz ediyor- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun veya Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun savunması alınmadan verilmesi olanaklı değildir. Yani böyle bir düzenleme getirilmiş, denmiş ki siz işte Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulunun ve Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu’nun savunmasını almadan yürütmeyi durdurma kararı vermeyin diye bir düzenleme gerçekleştirilmiş. Burada da idarenin savunmasını almadan yürütmeyi durdurma kararı vermeyin diye yine aynı nitelikte bir düzenleme var. Ancak Anayasa Mahkemesi 9/3/2006 tarihli, 2006/20 esas, 2006/25 karar sayılı kararıyla bunun açıkça Anayasa’nın 125’inci maddesine aykırı olduğunu ifade ederek bu düzenlemeyi, bu yasayı iptal etmiştir. Yani dolayısıyla burada, açıkça Anayasa’ya aykırı bir düzenleme söz konusudur, Anayasa’nın 125’inci maddesinde aranmayan şartların içerisine yeni bir şart ilave edilmektedir.

Değerli arkadaşlar, yine biliyoruz ki yürütmenin durdurulması müessesesi, idari yargı denetimini etkili kılan yargılama aracıdır. Bu müessese olmadan idari yargı denetiminin etkili bir denetim olması, kendisinden beklenen yararın sağlanması, bir başka yönden de güçlü idare karşısında zayıf bireyin hak ve özgürlüklerinin gereği gibi korunması olanaklı değildir. Dava dilekçesi ve eklerinden de yine şöyle bir anlaşılıyor: Dava dilekçesi ve eklerinden, yürütmenin durdurulması isteminin kabulünün yerinde olacağı anlaşılan davalarda yani bu düzenlemede var, idarenin savunma verebilmesi için gerekli zaman dilimi araya konularak yürütmesi derhâl durdurulması gereken idari işlemin bir süre daha uygulanmasına olanak sağlama amacının burada güdüldüğü anlaşılıyor yani idareye savunma hakkı verilerek o savunma hakkını kullanmadan yürütmenin durdurma kararı verilmeyeceği düzenlemesi getirilerek aslında idareye bir zaman tanınıyor. Açıkça hukuka aykırı olan bir işlemin bir süre daha yürütülmesine olanak sağlanıyor. Bu amaç, insan hak ve özgürlüklerine saygılı ve onların korunmasını amaç edinen bir hukuk devleti için kabul edilebilir bir amaç değildir.

Yine değerli arkadaşlar, burada üçüncü fıkrada, hangi idari işlemin uygulamakta etkisinin tükeneyeceğinin tespitinde güçlükler yaşanması da muhtemeldir. Bu da son derece muğlak yani tartışmaya açık bir kavramdır yani uygulanmakla etkisinin tükeneyeceğinin tespitinde hangi davalar esas alınacak, buna pek çok örnek vermek mümkün ama ben özetliyorum, diğer arkadaşlarımız da belki bu konuları açıklayacaklar. Bu getirilen düzenleme, Anayasa’mızın 125’inci maddesi, Anayasa Mahkemesinin 2006 tarihli kararları ışığında ve hukuk devleti ilkesi çerçevesinde değerlendirdiğimizde kabulü olanaklı olmayan bir düzenlemedir. Bu nedenle, tasarı metninden çıkarılması için bu maddenin önergemiz de var. Bu maddenin tasarı metninden çıkarılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Ali İhsan Bey.

Bülent Bey, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Teşekkür ederim.

Değerli arkadaşlar, dün de anlattım, bugün bir kısmı belki tekrar olacak ama ilave bir iki şey daha söyleyeceğim. Yürütmeyi durdurma kararı, idare hukukuna özgü bir tedbir yöntemidir. Bizim hukuk sistemimizde, hem ceza muhakemesinde hem hukuk muhakemesinde hem de idari yargılamada tedbir yöntemleri var. Bunun amacı belli, devletle birey arasında güç dengesizliği var, devlet güçlü, kamu gücünü kullanma yetkisine sahip ve çağdaş hukuk sistemlerinde buna karşı hukuk devleti anlayışı şekillenmiş. Hukuk devleti anlayışında, bireyi devlete karşı koruma ekseninde bir anlayış hâkim. Bunun en önemli yollarından birisi de yargısal denetim, idarenin yargı yoluyla denetlenmesi yani idarenin yargı yoluyla denetim imkânını sınırlayan her adım, her düzenleme, hukuk devletine dönük bir sınırlamadır birincisi. İkincisi, bu tedbir yönteminde hepimiz çok iyi biliyoruz ki tek tek somut dava örnekleri vermeyeceğim, bir tane örnek vereceğim, yıkım kararına ilişkin bir davayı düşünün, yıkım kararını veriyor idare bir inşaatın, bir binanın, davayı açıyorsunuz, otuz gün cevap süresi var, otuz gün cevap süresi içerisinde evrak üzerinde mahkemenin yürütmeyi durdurma kararını engellediğinizde bu sürede yıkım gerçekleştikten sonra zaten yürütmeyi durdurmayı verseniz de bir anlamı yok, tazminatla bunu çözmeniz mümkün değil.

BAŞKAN – Orada idarenin savunmasına gerek yok Bülent Bey.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi bakın, tartışmayalım, ben düşüncemi anlatayım. Ben biliyorum neyi kastettiğiniz, dördüncü veya beşinci fıkra yani onu söylüyorsunuz. Bakın, bu bunu karşılamaz; bu birincisi.

İkincisi, bir ilişkiyi ters çevirerek düzenleyemezsiniz. Bakın, mevcut durum da buna müsait. Mevcut durumda mahkemelerin uygulaması nedir arkadaşlar? İdari davayı açarsınız, iki seçeneği vardır heyetin, takdir hakkı vardır.

1) Ya doğrudan doğruya yürütmeyi durdurma kararı verir veya der ki idarenin savunmasını aldıktan sonra bu konuda karar verilmek üzere diye bir ara karar kurar. Uygulamada bu zaten var, mevcut mevzuat buna engel değil ve doğru olan, yargı yetkisini orada kullanan hâkime bu yetkiyi bırakmaktır. Mevcut sistemimiz buna bu imkânı veriyor. Ama siz, hâkimin elinden bu yetkiyi alıp sistemi ters çeviriyoruz bu düzenlemeyle ve diyoruz ki “Bir kere dur kardeşim, sen hâkim olarak önce bu konuda savunma almadan karar veremezsin.” Bunu kural hâline getiriyoruz, ondan sonra da dönüyoruz, şu şu şu şartlar varsa bunu yapabilirsiniz. Bunun bir anlamı yok.

Bakın, Anayasa’ya aykırılık konusunda Anayasa’nın 125’inci maddesi, biraz önce Ali İhsan Bey söyledi, beşinci fıkrası, yürütmeyi durdurma şartlarını saymış, iki tane şart saymış. İşlemin açıkça hukuka aykırı olması ve telafisi güç ve imkânsız zarar doğması. Bunun dışında bir şart koymamış. Siz, kanunla buradaki iki şartın dışında bir üçüncü şart getiremezsiniz, bu Anayasa’ya aykırılıktır. Daha vahim bir şey var. Bakın, altıncı fıkrası var, 125’inci maddenin altıncı fıkrası, yürütmeyi durdurma

kararlarının kanunla nasıl sınırlanabileceğini de sınırlamış, saymış. Okuyalım: “Kanun, olağanüstü hallerde, sıkıyönetim, seferberlik ve savaş hâlinde ayrıca millî güvenlik, kamu düzeni, genel sağlık nedenleri ile yürütmenin durdurulması kararı verilmesini sınırlandırabilir.” Yani siz bu kanunla yürütmeyi durdurma kararını nasıl sınırlandırabileceğinizi Anayasa’nın 125’inci maddesinin altıncı fıkrası özel bir sınırlama hükmü getirmiş. Şimdi bu 125’inci maddenin beşinci fıkrasını aşıyoruz, ihlal ediyoruz. Altıncı fıkrasındaki özel sınırlama hükmünü de ihlal ediyoruz, yeni bir sınırlama türü getiriyoruz. Bu doğru değil, bu idari yargı denetimini işlevsiz hâle getirmektir, hem hukuk devleti ilkesine aykırıdır hem de idarenin her türlü eylem ve işleminin yargı denetimine tabi olacağı ilkesine aykırıdır. Sayın Bakanın dün yaptığı sunuşta, konuşmada ilginç bir şey vardı, dün de söyledim, tekrar etmekte fayda var. Yani “Burada milyonlarca dolarlık bir yatırımın gecikmesinin bedelini kim ödeyecek?” diye bir soru sordu Sayın Bakan. Hukukta hak ihlalinin bedelini kimin ödeyeceğini sorması gerekirdi Adalet Bakanlığı noktasındaki bir sayın bakanın diye düşünüyorum. Onun için bunun tasarı metninden çıkarılması gerektiğini düşünüyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Teşekkür ederim Başkanım.

Aslında ben Bülent arkadaşımızın son söyledikleriyle başlamak istiyordum. Dün Sayın Bakan buradaki niyetini açıklamıştı. Geneli üzerinde arkadaşlarımızın, bizlerin yaptığı konuşmalardan sonra, özellikle bu maddeyle ilgili getirilen yeni düzenlemenin niçin geldiğini itiraf etmişti. Yani idari yargıdan, Danıştaydan, yürütmeyi durdurma kararlarından çok sıkıntı çekildiğini, uluslararası sermayenin Türkiye’ye yatırım yapmak isteyen yabancı yatırımcıların yatırımlarının engellendiğini ve bu konuda Türkiye’nin ekonomik olarak büyük zararlara uğradığını da belirtmişti. Aslında bence onunla az önce konuştuğumuz, tartıştığımız Danıştay savcılarıyla ilgili düzenlemeyi de birlikte değerlendirmek lazım, aynı mantık içerisinde çünkü baktığımızda, Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak bakacağı davalar sınırlanıyor. Birçok önemli dava idare mahkemesine de gidecek. İşte o zaman temyize geldiğinde de onlara Danıştay savcılarının görüş beyan etmemesinin altında da bu mantık yatıyor, başka mantık yatmıyor. Danıştay sadece ilk derece mahkemesi olarak baktığı davalarda savcılar esas hakkında görüş beyan edecekler, onun dışında tüm davalarla ilgili olarak kendileri baypas ediliyor. Aynı mantık var diye düşünüyorum.

Burada, değerli arkadaşlar, hukuk yani idarenin denetimi bu kadar dışarıda bırakılırsa yani vatandaş haklarını ararken bu kadar büyük zorluklar içerisinde olursa yani önünde sonunda bundan çok büyük sıkıntılar yaşayacağız. Şimdi, görünen o ki her şeyi bu mantık içerisinde değerlendiriyorsunuz, bu yazboz tahtasına dönmüş kanunlar yani bu kanunu geçen sene değiştirdik, tekrar şimdi bazı düzenlemeler yapıyoruz ve bunun sonucunda ne sistem kalıyor ne bizim geçmişten

gelen o teamüllerimiz kalıyor. Alt komisyonda konuşulmuş bu madde, güzel bir şekilde değerlendirilmiş çıkmış, şimdi bir önerge var önümüzde, birazdan onu okuyacağız, önergeyi okuyacaksınız, yeniden sil baştan bu madde bir daha değiştiriliyor yani önergeyle. İlaveler de yapılmış yani bu önergeyi hazırlayan bürokratlar, arkadaşlarımız, hukukçular, hocalar da mutlaka alt komisyonda görev yaptılar. Niye o zaman bunları değerlendirmezler, onu merak ediyorum. Şimdi buraya yeni yeni şeyler gelmiş. Maddenin Anayasa'ya aykırı olduğu açıkça sabit, arkadaşlarımız da söyledi, 125'e aykırı bu getirilen düzenleme ve buraya konmuş. Diyor ki "İlgili kanun hükmünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulduğu gerekçesiyle yürütmenin durdurulması kararı verilemez." Kanunun kendisi de aykırı Anayasa'ya yani bu madde aykırı ama buraya Anayasa'yla ilgili bir düzenleme de konabiliyor.

Şimdi, silahların eşitliği prensibi var. Bakıyorsunuz, işte yürütmenin durdurulması kararıyla ilgili olarak mutlaka idarenin savunmasını alacaksın diyorsun ama eğer baktın ki savunma almana gerek yok, daha doğrusu talep yerinde değil, almadan da verebilirsin diyorsun. Şimdi, bu da çok tuhaf bir düzenleme. Aslında bu düzenleme mahkemeleri baskı altına alır bana göre yani burada mahkemeye şöyle diyorsun kanun koyucu olarak ve idare olarak: Sen geldiğinde bak, yürütmenin durdurulmasının verilmesine gerek olmadığına dair hiç savunmayı da almadan kararı ver diyorsun yani hiç uğraşma. Şimdi, savunma için yazdığında mahkeme yürütmenin durdurulması sürecine yani evet, ben buradaki iddiaları ciddi görüyorum, dilekçedeki sakıncaları ciddi görüyorum, savunma yap, ondan sonra değerlendireceğim sürecine girdiğinde, ha yürütmenin durdurulması kararı verebilir gibi öyle bir süreç yaşanacak yani bence bu tartışmayı, bu beklentiyi düşünün yani dilekçeyi vermiş ilgili vatandaş, davayı açıp yürütmenin durdurulması talebinde bulunuyor veya neyse işte tüzel kişilik, kurum, dernekler. Şimdi bakacaklar, bekleyecekler, idareden savunma istiyor mu istemiyor mu, savunma istiyorsa "Aa bak bizim talebimiz ciddiye alındı, yürütmenin durdurulması kararı verebilir." Bunlara ne gerek var arkadaşlar yani bu düzenlemeyi burada niçin yapıyor bürokratlarımız, onu da anlayabilmiş değilim.

Şimdi, uzatmayayım, arkadaşlarımız söylediler. Sayın Müsteşar, bu önergeyle ilgili olarak bizi bir bilgilendirsin, niçin alt komisyondaki maddeye bu ilaveler yapılmış? Bir de ikinci kez yürütmenin durdurulması isteminde bulunamaz hükmü niye getiriliyor? Yani düşünün, yanlış karar vermiş olabilir, tashih kararına kadar kanun yolları var değerli arkadaşlar. Biz kanun yollarının genişletilmesi, kanun yollarının varlığından rahatsız olamayız. Yani şimdi mahkeme belki daha sonra ya ben kararımı tekrar değiştiriyorum, görüşümü değiştiriyorum, bu konuda tekrar gözden geçiriyorum ret kararımı diyebilir. Niye onun önüne engel koyuyoruz ki? Tamamen yasakçı bir zihniyetle, hatta yürütmenin durdurulması kararı hiç verilmesin anlayışıyla bir düzenleme yapılıyor. Yani bin dereden su getirilmiş yürütmenin durdurulması kararı verilsin diye yani buradan karar çıkmaz, her şeye maddi

olarak bakmayın. Şimdi, bazı önergeler, yanıtlar geldi, onları burada açıklamayacağım ama sonra vereceğim, neler yapıyorsunuz yani hangi üniversiteler için geçenlerde İstanbul'da biliyorsunuz, basında da yer almıştı, önergelerine yanıt gelmişti, hem Tekel binasını hem kara yolları arazisini verdiniz, daha doğrusu bakanlık verdi, bedellerinin ne olduğunu açıklamadılar. Bedellerinin ne olduğunu istedim, Bilgi Edinme Kanunu'na göre isteyebiliyoruz ancak öyle, bakanlık bize bilgi vermiyor, geldi yani o kadar komik rakamlarla tahsis ediyorsunuz ki yandaşlarınıza yerleri, Türkiye'deki en güzel yerler, İstanbul'daki en önemli yerler, en güzel yerleri, bunlara dava açılacak, bunlara dava açılmasın diye de burada bir sürü düzenleme getiriyorsunuz. Vatandaş nasıl dava açacak, hakkını kaybedenler? Yani 40 bin liraya, Tekel arazisini bir yıllığına tahsis etmişsiniz, isim vermeyeyim, onu açıklayacağım sonra. Sayın Müsteşarım, biraz bilgilendirir misiniz bizi.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Turgut Bey.

Barolar Birliği temsilcimiz, buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV.SERHAN ÖZBEK – Biz de bu yürütmenin durdurulması maddesini, idari yargının öznesi olan vatandaşların haklarını zedeler nitelikte görüyoruz. Bu sayılan gerekçelerin tamamına katılıyoruz. Burada yargıcın takdir hakkı, aslında sağlıklı yargıda bu takdir hakkı ne kadar geniş olursa Türkiye için de bu gereklidir, doğru olan odur ama belli belirsiz kimi ölçütler koyarak, kimi sınırlar, kimi kayıtlar koyarak yargıcı doğrudan ya da dolaylı etki altına alıcı çizgiye sürüklemenin doğru olmadığını düşünüyoruz. Yargıç hatalı bir karar verebilir, ikinci kez yürütmenin durdurulması kararının talebinin niçin önünü tıkiyoruz? Ara ara düzeltme olanağını niçin kaldırıyoruz? Bu, ceza hukukunun, hukukun genel prensiplerine aykırıdır. Bunun dışında, vatandaş söz konusu olduğu zaman güçlü idare karşısında diyoruz ki yargı hızlansın ama eğer yürütmenin durdurulması talebinin reddi gerekiyorsa o zaman yargı hızlansın diyoruz, detaya gerek yok diyoruz yani bunlar kendi içerisinde ciddi çelişki taşıyan düzenlemeler.

Şimdi zaten, değerli üyeler, bugün idari yargıda düne oranla geçerli olan en temel sorunlardan bir tanesi vatandaşın idarenin tasarruflarıyla karşı karşıya kaldığı dayatmalar karşısında savunma yetersizliğidir ve bu yetersizliği, düne göre yürütmenin durdurulması kararı çok daha az verilmektedir. Bu kayıtlarla şuna emin olabiliriz ki neredeyse yok düzeyine inecektir bu. Adil yargılanma hakkında çok temelden aykırıdır, silahların eşitliğine temelden aykırıdır ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 13'üncü maddesindeki etkili başvuru hakkıdır, Türkiye ağır yaptırımlarla karşı karşıyadır, aykırı olduğunun altını önemle çizmek istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Bakanım, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Bakanım, ben de kısaca görüşlerimi ifade edeyim. Tabii, yürütmenin durdurulması, idare hukukunun çok temel konularından biri, özellikle idare

karşısında bireylerin hak ve hürriyetlerini, hukukunu koruma açısından önemli bir hukuki güvence. Şimdi, elimdeki önergeyle, arkadaşlarımızın bahsettiği mahzurlar kısmı giderilmiş oluyor yani “idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir” şeklinde bir ifade eklenmiş.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – O var zaten Sayın Bakan.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Alt komisyonda yoktu.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Var var.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Var mıydı?

BAŞKAN – Reddedilecekse savunma almaya gerek yok diyor.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Peki, onu tartışmamız lazım.

“Anayasa Mahkemesine iptal davası açınca yürütmeyi durdurma verilmez” bu da pek kabul edilecek bir durum değil. “İkinci kez yürütmenin durdurulması isteminde bulunulmaz.” Bu da biraz mahkemeleri zorlayıcı bir şey. Bir de “on beş gün içinde yazılır” biraz mahkemeleri o da baskılıyor. On beş gün içerisinde fiilen gerçekten yazabilirler mi yazamazlar mı?

BAŞKAN – Yürütmeyi durdurma olduğu için, acil olduğu için.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Peki, teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Sayın Başsavcım, buyurun.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, tabii, düzenlemenin Anayasa’ya aykırılığı konusunda Anayasa Mahkemesi kararlarından filan söz etmeyeceğim, ben başka bir şeye değineceğim. Şimdi, bizim bir uluslararası derneğimiz var, Danıştayımızın da üyesi, hatta yönetim kurulu üyesi olduğu bir dernek var. Adı, Uluslararası Yüksek İdare Mahkemeleri Derneği. Merkezi de Paris’te. Bu derneğin üç yılda bir kongresi olur, her yıl yönetim kurulu toplantısı olur, üç yılda bir kongresi olur. Her kongrenin de bir konusu olur. O konuya ilişkin üye ülkeler...

BAŞKAN – Sayın Başsavcım, birde ara vereceğiz, özet olursa, önerge var, maddeyi oylatıp bir ara vereceğiz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Sayın Başkanım, bu çok önemli ama yani biraz önce de yarım kaldı.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Uluslararası deneyimden söz etmek istiyordum biraz. Bir de maddenin uygulamasında yaratacağı güçlüklerle de değinmek istiyorum eğer izin verirseniz.

BAŞKAN – Buyurun.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Şimdi, bu kongrede, 2001 yılında Senegal’de konu şuydu, ben de 3 defa bu kongreye gittim, Danıştayı temsilen gittim ve rapor sundum.

Konusu, insan hak ve özgürlükleri idari yargıç tarafından nasıl etkin şekilde korunabilir. Konusu buydu. Oradaki tüm raporlar, hatta raporların özeti benim başında bulunduğum bir ekip tarafından çevrildi, Danıştay kitapçıklar hâline de getirdi, Genel Sekreterim bulup okuyabilir. Tüm raporlar, yürütmenin durdurulması müessesesine vurgu yapıyor. Yürütmenin durdurulması müessesesini nasıl daha etkin hâle getirebiliriz, nasıl daha kısa sürede verdirebiliriz, bunu şey yapıyor. Burada söylemek istediğim şu: Yürütmenin durdurulması müessesesi, idari yargı için çok önemli. Yürütmenin durdurulması müessesesi yoksa etkin bir idari yargı denetimi de yok demektir yani geciken adalet, adalet değildir kuralı o zaman işler işte tam, tam anlamıyla o zaman işler.

Şimdi zaten, idari yargı yerleri savunma almadan yürütmenin durdurulmasına istisnaen karar verirler. Keşke kararlar gerekçeli olsa, bir idari usul, genel idari usul yasamız olsa da idari işlemleri gerekçeli hâle getirse, savunmaya bile gerek yok. Çünkü idarenin savunma dilekçesinde söyleyeceği, işlemin gerekçesini açıklamaktan ibaret, başka bir şey söyleyemez, yeni bir şey ilave edemez. Şimdi, eğer gerekçe yoksa zaten mahkeme savunmasını ister, idarenin savunmasını “Niye bunu yaptın?” o anlamdadır o. İstisnaen ne zaman verir? Şimdi, şeklen yetki ve şekil unsuru yönünden çok açık bir hukuka aykırılık vardır ve zarar da doğuracaktır işlem, o zaman verir, bir. Bir de Danıştayın yerleşik içtihatları var, aynı konuda verilmiş kararları var. Bu kararlara rağmen idare yine eski işlemini yapmaya devam eder. Bunun çok örnekleri var, Sayın Müsteşar da bilirler, çok örnekleri var. İdare yapmaya devam eder. Hatta, biz bu yüzden idareyi hizmet kusurundan tazminata mahkûm ederiz, vergi idaresini bile mahkûm ettik biz bu yüzden yani sürekli aynı yargı içtihadına rağmen, yerleşik kararlara rağmen aynı yolda hukuka aykırı işlem yapması dolayısıyla hizmet kusuruna dayandırarak tazminata hükmettik. Bu hâlde yürütmeyi durdurur istisnaen. Onun dışında eğer zaten işlem gerekçesizse savunma zaten alır.

Şimdi, deniliyor ki etkisi tükenen işlemlerde savunma almasına gerek yok, tabii bunun karşıtı anlamında da etkisi tükenmeyen işlemlerde savunma alması gerekir çıkıyor. Şimdi, etkisi tükenen işlem nedir? Böyle bir kavram idare hukukuna yeni giriyor, bu tasarıyla giriyor. Böyle bir kavram yok. Şimdi, ben alt komisyona gelirken de alt komisyonda da söyledim, yeni seçilen ve eski arkadaşlarıma örnek olaylar verdim. Bu işlemin etkisi tükeniyor mu? Tükenen bir işlem midir bu diye sordum. Bana verdikleri yanıt çok çeşit, kimi aynı işlem için etkisi tükeniyor dedi, kimi tükenmiyor. Yani bu tasarı böyle bir uyumsuzluk yaratıyor, bunu söyleyeyim. Başta bunu yaratıyor, Anayasa’ya aykırılığını filan bir tarafa bırakıyorum, bunu yaratıyor.

İkincisi şu var: Eğer bir işlem uygulanınca zarar veriyorsa ve etkisi de uygulanmakla tükenmiyorsa bu şu demektir, devamlı zarar verecek demektir. Bunun öncelikle durdurulması lazım. İnsan hakları bunu gerektirir, hukuk devleti bunu gerektirir.

BAŞKAN – Zarar veriyorsa zaten etkisi tükenecek anlamındadır.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Etkisi tükenmiyorsa, uygulandığı sürece, etkisi devam ettiği sürece zarar verecek. Bunun tersinden de alır, devletin tazminat yükümlülüğü de artacaktır bunun sonucu olarak çünkü zarar veriyor, zarar verdikçe zarar artacak.

BAŞKAN – Yani 3'üncü madde zaten bir güvencedir diyorsunuz siz.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Hayır yani...

BAŞKAN – O da çıkıyor, o anlam da çıkıyor.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Hayır hayır, güvence değil. Şunu söylemeye çalışıyorum: “Etkisi tükenmeyen işlemlerde savunma almak zorunda.” diyor tasarıda.

BAŞKAN – Yani her konuyu bu maddeye sokabilir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI TURGUT CANDAN – Hayır, bir karışıklık var orada. Diyelim ki ayırdınız, bu işlem etkisi tükenmeyen bir işlem, savunma gerekiyor dediniz ama işlem zarar doğuruyor ise ve hukuka aykırıysa etkisi tükenmediği için, etkisi devam ettiği sürece zararı artırır. Bu şu demektir: Vatandaşın hak ve özgürlükleri daha çok ihlal edilir; bir. İkincisi, devlet dava sonunda haksız çıktığında daha çok tazminat öder. Bunu bir an önce durdurmakta her şeyden önce hem bireyin yararı var hem kamunun yararı var. Benim söylemek istediğim bu.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Başsavcım.

Madde üzerinde iki önerge var, önergeleri okutuyorum:

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Tasarının 55'inci maddesinin tasarı metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Ali İhsan Köktürk

Turgut Dibek

Ömer Süha Aldan

Zonguldak

Kırklareli

Muğla

Gerekçe:

Tasarının bu maddesiyle İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 27'nci maddesinde yapılan değişiklikle yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için bu maddede aranan iki koşula bir üçüncü koşul daha getirilmiştir. Bu koşul, idarenin savunmasının alınması ve savunma süresinin geçmiş olmasıdır. Koşul, Anayasa'mızın 125'inci maddesinin beşinci fıkrasında yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi için aranan koşullar arasında mevcut değildir. Bu nedenle Anayasa'ya aykırı nitelik taşımaktadır. Ayrıca, idarenin savunma verebilmesi için gerekli zaman dilimi araya konularak yürütmeyi derhâl durdurulması gereken idari işlemin bir süre daha uygulanmasına olanak sağlamak olduğu anlaşılmaktadır. Bu amaç, insan hak ve özgürlüklerine saygılı ve onların korunmasını amaç edinen hukuk devleti için kabul edilebilir değildir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben bir iki soru soracağım da ondan sonra bu önergeyi oylayalım istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bunlardan bir tanesi, Bakanlık Anayasa Mahkemesinin 2006 tarihli kararı hakkında bilgi sahibi olarak mı bu düzenlemeyi verdi? Yoksa 2006 tarihli Anayasa Mahkemesinin aynı mahiyetteki iptal kararını bilmeden mi verdi? Yani şimdi ben bir defa öğrenmek istiyorum. Anayasa Mahkemesi, idarenin savunmasının alınmasına yönelik getirilen düzenlemeye, öncelikli düzenlemeye Anayasa'nın 125'inci maddesine açıkça aykırı olduğu, yeni bir şart gerektirdiği gerekçesiyle iptal etmiştir. Bakanlık bu Anayasa Mahkemesi kararından haberdar mı, değil mi, bir bunu öğrenmek istiyorum.

İkincisi, sormak istiyorum: Örneğin, Sayın Başsavcım söyledi, ben detaya girmiyorum, bunlar çok teknik konular. Özellikle Danıştaytan gelen hâkim ve savcılarımızın bu konuya açıklık getirmesi gerektiğini düşündüğüm için çok girmedim. Devlet memurlarının emekliliğe sevkî, görevine son verilmesi, devlet memurluğundan çıkarılması, vergi mükellefiyet testi, iş yerinin kapatılması, faaliyetten geçici veya sürekli men, öğrencilikten çıkarma, sınıfta bırakılma gibi pek çok örnek, uygulanmakla etkisi tükenecek işlemlerden midir, yoksa değil midir?

BAŞKAN – Evet, işlemlerdendir.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Bu konuda 10 Danıştay hâkimine gidin ayrı ayrı sorun, 10 tane farklı yanıt alıyorsunuz. Dolayısıyla, böyle bir düzenleme Danıştay kilitlemektir, hukukun uygulanmasını yani açıkçası kişiye özel bir duruma getirmektir. Yani ben bu yanıtları istiyorum yani özellikle Danıştay Genel Sekreterimizden, Müsteşarımızdan. Ondan sonra oylarsanız yani burada hukuk yapıyoruz yani hepimizin bu hukuk devletinin korunmasına katkı sağlamak zorundayız. Yani bu iktidar-muhalefet anlayışıyla eğer burada böyle bir maç havasında bu işi yürüteceksek...

BAŞKAN – Yok, öyle bir niyetimiz yok zaten.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) –...doğru bir çalışma yöntemi değil ama bakıyorum yani Danıştay Başsavcılığının isme tebliğat yapılması veya Danıştay Başsavcılığının, Danıştay Savcılığının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi aradan çıkardı mı diyor, yoksa bunun kararlarını vatandaşa tebliğ edin mi diyor? Yani eğer bu tür uygulamalar yapacaksak Adalet Komisyonunu kilitler yani burada yazık oluyor, buradaki sarf ettiğimiz efora, burada geçirdiğimiz zamana hakikaten yazık oluyor. Hepimiz avukatlıktan, hâkimlikten geliyoruz, yarın bir gün gelecek bu adalet, bu hukuk, bu mahkemeler hepimize lazım yani yazık.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Ali İhsan Bey.

Mevlüt Bey bir söz talebinde bulunmuştu.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Gerçekten alt komisyonda da en çok tartışılan maddelerin başında, yürütmenin durdurulmasına ilişkin bu düzenleme yer alıyordu. Ben de gerçekten merak ediyorum, şundan dolayı: Eğer bir hâkim, işlemi açıkça hukuka aykırı görüyorsa ve bu kararın uygulanması durumunda telafisi güç imkânsız zararlar ortaya çıkacağını düşünüyorsa zaten bu düzenlemenin üçüncü bendine her hâlükârda sığınabilir yani oradan karar verebilir. Yani böyle bir düzenleme, idari işlemler açısından ve hukuka uygunluk denetimi açısından ne farklılık getirecek yani nasıl bir, uygulamanın kafasını mı karıştıracak, idare hukukuna çok tartışılacak yeni bir kavram mı getiriyoruz çünkü “uygulanmakla tüketilme” kavramından kim, ne anlıyor, bunu gerçekten tartışmak lazım çünkü önemli bir düzenleme, idarenin eylem ve işlemlerinin hukuka uygunluğunun denetimini yapıyoruz. Bunu yaparken de doğru bir düzenleme yapmak lazım. Bence şu mevcut düzenleme uygulamayı hiç değiştirmeyecek bana göre, sadece kafa karışıklığı yapacak gibi geliyor benim düşünceme göre çünkü eğer zaten telafisi güç bir zarar ortaya çıkacaksa hâkim üçüncü bentten yürütmeyi durdurma kararı verebilecek, idarenin savunmasını almayı öngörmeyecek. Dolayısıyla, burada pratik anlamda ne fayda umuyoruz, bu noktada Danıştayın ve Adalet Bakanlığının görüşü nedir, bizi biraz daha aydınlatırlarsa ben de memnun olurum.

BAŞKAN – Şimdi, Danıştay Genel Sekreterimizin söz talebi var. İsterseniz bu maddeye, önergelerde kalmıştık, öğleden sonra 14.30’ dan itibaren devam edeceğiz arkadaşlar.

Kapanma Saati : 13.09

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.43

BAŞKAN : Ahmet İYİMAYA (Ankara)

BAŞKAN VEKİLİ : Hakkı KÖYLÜ (Kastamonu)

SÖZCÜ: Yılmaz TUNÇ (Bartın)

KÂTİP : Harun TÜFEKÇİ (Konya)

____(Oturum, Sözçü Yılmaz Tunç tarafından açıldı)

_____0_____

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, 55'inci maddede, önergede kalmıştık.

Şimdi, önergenin birini okutmuştuk ve oylamasında kalmıştık.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Çıkarılsın dediğimiz önerge okunmuştu.

BAŞKAN – Ali İhsan Köktürk ve arkadaşlarının verdiği önergeyi oylarınıza sunuyorum:
Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 55 inci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kemal Şerbetçioğlu

Bursa

Mevlüt Akgün

Karaman

"Madde 55- 2577 sayılı Kanunun 27 nci maddesinin (2) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş, aynı maddeye (2) numaralı fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki (3) numaralı fıkra eklenmiş, diğer fıkralar buna göre teselsül ettirilmiş ve maddeye aşağıdaki fıkralar eklenmiştir.

"2. Danıştay veya idari mahkemeler, idari işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idari işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda, davalı idarenin savunması alındıktan veya savunma süresi geçtikten sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler. Uygulanmakla etkisi tükenecek olan idari işlemlerin yürütülmesi, savunma alındıktan sonra yeniden karar verilmek üzere, idarenin savunması alınmaksızın da durdurulabilir. Yürütmenin durdurulması kararlarında idari işlemin hangi

gerekçelerle hukuka açıkça aykırı olduğu ve işlemin uygulanması halinde doğacak telafisi güç veya imkânsız zararların neler olduğunun belirtilmesi zorunludur. Sadece ilgili kanun hükmünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvurulduğu gerekçesiyle yürütmenin durdurulması kararı verilemez.

3. Dava dilekçesi ve eklerinden yürütmenin durdurulması isteminin yerinde olmadığı anlaşılırsa, davalı idarenin savunması alınmaksızın istem reddedilebilir."

"9. Yürütmenin durdurulmasına dair verilen kararlar on beş gün içinde yazılır ve imzalanır."

10. Aynı sebeplere dayanılarak ikinci kez yürütmenin durdurulması isteminde bulunulamaz."

Gerekçe:

Yürütmenin durdurulması kararlarının gerekçelerinin daha açık ve anlaşılır şekilde belirtilmesi, yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların en geç on beş günlük sürede yazılarak taraflara gönderilmesi, sadece ilgili kanun hükmünün iptali istemiyle Anayasa Mahkemesine başvuru yapılmış olması sebebiyle bireysel işlemler hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilmemesi, bu suretle yürütmenin durdurulması kararlarının tarafların adalet duygusunu tatmin etmesi ve kısa sürede taraflara tebliğ edilmek suretiyle gecikmeksizin sonuç doğurması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Burada "... gerekçe gösterilerek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler." dendikten sonra, birinci paragrafta, ilk cümle, aşağıda ayrıca diğer kısma ne gerek var?

BAŞKAN – Önergede mi?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tabii, tabii...

Yani diyor ya "Davalı idarenin savunması alındıktan sonra gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verilebilir." diyor. Altında da, devam ediyor ondan sonra "Yürütmenin durdurulması kararlarında idari işlemin hangi gerekçelerle hukuka açıkça aykırı olduğu" geliyor. Zaten gerekçe yazacak, niye onu yazmışlar ki önergeye, ikinci kısmına, yani paragrafın devamına?

BAŞKAN – Evet, önerge sahiplerine soralım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bir de sormuşken Sayın Başkan, bunu Genel Sekretere de soruyorum. Bu on beş gün içinde hüküm yazılır şeyi, yani böyle bir tarih baskılama yapmaz mı acaba?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – Çok acilse on beş gün içinde...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Bir de Anayasa Mahkemesine iptal davası, onu da bir açıklarlarsa memnun olurum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hem gerekçesi gösterilerek karar verilmesi, bir de altında şey yazılsın, yürütmenin durmasının şartlarının...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – Şimdi efendim, esasen maddeyle ilgili bir genel şey yaparsak onu da cevaplamış oluruz belki.

Şimdi, bu maddede, bazı sayın vekillerimiz de değindiler, getirilen çok yeni ve çok farklı bir şey yok. Esasen buradaki yürütmenin durdurulması kararı verilirken aranacak iki tane husus var bildiğiniz üzere. Biri, telafisi güç ve imkânsız zararın olup olmadığı, diğeri de açıkça hukuka aykırılık. Bu ikisi uygulamada kanun koyucunun amacına uygun bir şekilde uygulanacak olsa zaten yürütmeyi durdurma vermek o kadar kolay bir şey değil ama bizdeki alışkanlıklar maalesef bu şekilde yürümüyor. Bunu farkındalık oluşturmayı amaçlayan bir madde esasen; yoksa Sayın Başsavcımız da söyledi. Genelde savunma alır mahkemeler yürütmenin durdurulması verilirken ama savunma almadan da çünkü bir şeyin telafisi güç ve imkânsız zarar olup olmadığını veya açıkça hukuka aykırı olup olmadığını çoğu zaman savunmayı almadan belirlemeniz, yani bir iddiayı dinleyerek, bir hâkimin tek tarafı dinleyerek yürütme vermesi çoğu zaman sağlıklı olmuyor ve bu, uygulamada sıkıntı meydana getiriyor. Burada yürütmeyi zorlaştıran esasen, yürütme verilmesinin amacı güden bir düzenleme olmadığını düşünüyoruz biz. Tamamen savunma alınmak suretiyle, idarenin işlemi hangi amaçlarla tesis ettiği öğrenildikten, gerekçeleri öğrenildikten sonra verilmesini amaçlayan bir şey.

Anayasa Mahkemesine gelince efendim, Anayasa Mahkemesinin ilk verdiği iptal kararında, savunma alınmayı zorunlu hâle getiriyor ama bizim maddemizin üçüncü fıkrasında, uygulanmakla etkisi tükenecek, bu idari yargıda, uygulamada çok kullanılan bir terim efendim, yani başsavcımız teoride yok dedi de, var ve bu yerleşiktir üstelik, uygulaması olan bir terimdir uygulanmakla etkisi tükenecek olan işlemler. Bunlardan da daha çok yıkım, kapatma, vesaire gibi hususlar kastedilir ve ama o tek tek sayma yöntemine de girilmemiş burada ve bu tabir kullanılıyor.

Dolayısıyla, bazı işlemler vardır ki, uygulanmakta, böyle yıkım gibi olmasa da uygulanmakta büyük ölçüde etkisini yitirecekse orada da yürütme imkânını hâlen savunma almadan verilmesini kanun muhafaza ediyor.

Dolayısıyla savunma almadan da hâkim ciddi bir yürütmenin o iki şartını birden görecektir olursa, bu üçüncü fıkra uyarınca bunu çok rahatlıkla verebilir. Buradaki amaç, keyfiliği önlemektir esasen; yoksa Anayasa'nın çizdiği sınırları çok zorlayan bir şey olmadığı kanaatindeyiz. Anayasa Mahkemesi bu üçüncü fıkra nedeniyle burada özüne dokunan bir şey olmadığı kanaatiyle o kararı zorlamadığı düşüncesindeyiz efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şeyi sormuştum: Zaten “gerekçesinde karar verilir.” diyor. Aşağıda ayrıca şu şartlardan birini...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – Bu da biraz önce söylediğimiz gibi, farkındalığı artırmak. Yürütme öyle kolay bir şey değil. Gerekçemizi, çok gerekçesiz karar veriyoruz efendim, yani maalesef...

BAŞKAN – Kararların gerekçeli olmasında çok fayda var, yani orada bir...

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – Hukukçuluk, avukatlık yapan çok meslektaşımız var burada. Gerekçeye yazmak konusunda alışkanlık, yani hukuk sistemi olarak yeterince doyurucu gerekçeye, yeterli gerekçe bir farkındalık vurgusudur, yoksa başka bir şey değil.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum, 55'inci maddeyi: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

56'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 56- 2577 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin (2) ve (6) numaralı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2. Konusu belli bir miktar paranın ödenmesini gerektiren davalarda hükmedilen miktar ile her türlü davalarda hükmedilen vekâlet ücreti ve yargılama giderleri, davacının veya vekilinin davalı idareye yazılı şekilde bildireceği banka hesap numarasına, bu bildirim tarihinden itibaren, birinci fıkrada belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yatırılır. Birinci fıkrada belirtilen süreler içinde ödeme yapılmaması halinde, genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur."

"6. Tazminat ve vergi davalarında idarece, mahkeme kararının tebliğ tarihi ile ödeme tarihi arasındaki süreye 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanunun 51 inci maddesine göre belirlenecek gecikme zammı oranında hesaplanacak faiz ödenir. Ancak mahkeme kararının davacıya tebliği ile banka hesap numarasının idareye bildirildiği tarih arasında geçecek süre için faiz işlemez."

BAŞKAN – Madde hakkında söz talebi?...

Buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI 1. HUKUK MÜŞAVİRİ
ABDURRAHMAN KAYA – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sizleri ve komisyon üyelerini saygıyla selamlıyorum. Dün Plan ve Bütçe Komisyonumuzdan geçen ve Genel Kurula inen bir tasarımız var. Bu tasarının çerçeve 14'üncü maddesiyle Vergi Usul Kanunu'na fazla ve yersiz tahsil edilen vergilerle ilgili yapılacak ret ve iadelerde mükellefe 6183 sayılı Kanun'un 48'inci maddesine göre tecil faizi oranında faiz ödeneceğini hükme bağlayan bir hüküm var o tasarıda.

Şimdi, mevcut tasarıda da, neticede yine mahkeme kararıyla da olsa fazla ve yersiz tahsil edilen vergilerin iadesini de içeriyor altıncı fıkra. Burada da 51'nci maddeye göre gecikme zammı oranında bir faiz ödemesi öngörülüyor. Hem zamanında çıkacak iki tane kanun, birisi Vergi Usul Kanunu, birisi de İdari Yargılama Usulü Kanunu. Dolayısıyla birbirlerine çelişkili hükümler içerecek durumdalar; biri 48'inci maddeye göre tecil faizi oranında, biri gecikme zammı oranında.

Bu hususu dikkatinize arz ediyorum. En azından hem zamanında çıkan kanunlarda da bu hükmü de bir önergeyle yine "tecil faizi oranında" şeklinde bir ibare değişikliği yaparsak, böylece bu çelişkiyi de gidermiş oluruz.

Neticede, her iki kanun bu hâliyle yasalaşırsa, idare yarın fazla ve yersiz tahsil edilen vergiyi mahkeme kararına göre de özel daha özel bir kanun olan Vergi Usul Kanunu'nu uygulamak durumunda kalacak, ondan sonra birtakım uygulamalarda sıkıntılara meydan verir. Bunu Sayın Komisyonun takdirlere arz ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Baro temsilcimiz söz istemişti; buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Bu düzenlemeyle, borcun alacaklının ayağında ödenmesi gerektiği kuralına idare lehine bir şey getirilmektedir, istisna getirilmektedir. Bunun silahların eşitliği ilkesine uymadığını düşünüyoruz.

Aynı zamanda, kendisine, idareye tanınan otuz günü aşacak süre, aynı zamanda davayı kazanmış olan hak sahibinin temyizine karşı idarenin yürütmeyi durdurma kararı alabilmesi için tanınan bir ek süre mahiyetindedir. Bunun da eşitlik ilkesine ve idare hukukunun temel prensiplerine uygun olmadığını düşünüyoruz.

Maddenin avukatlık ücreti ve faizden tasarruf amacını taşıdığının farkındayız ancak istatistikler ve uygulamanın kendisine bakıldığında, idare için doğru tasarruf yönteminin hem nicelik olarak hem nitelik olarak bu türden idari ve istisnalara, ayrıcalıklara değil, vatandaşla ihtilafa yol açmayacak bir yönetim anlayışıyla giderilebileceğini düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Ali ihsan Bey, buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz de alt komisyonda bu konudaki düşüncelerimizi çok açık ve net ifade etmiştik, yani bu konuyu ciddi anlamda tartışmıştık.

Biz de Barolar Birliği temsilcisinin düşüncelerine aynen katılıyoruz. Burada, yani tek taraflı olarak idareyi koruyan, idarenin karşısında işte vekâlet ücretinden ve faizden yola çıkarak, işte kişilerin, gerçek kişilerin, yurttaşların haklarını ortadan kaldıracak bir düzenleme yapılıyor. Yapılacaksa bu düzenleme iki taraflı yapılır, yapılmayacaksa da yapılmaz. İdare hukukunun amacı, idareyi değil, idarenin karşısındaki güçsüz aslında bireyi korumaktır. Burada idare hukukunun

mantığıyla bağdaşmayan, tam tersi çelişen bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Yani burada idareyi koruyan, yani güçlü olan idareyi koruyan düzenleme var eşitlik ilkesine aykırı. Eşitlik ilkesine uygun bir düzenleme yapıp getirirlerse birlikte değerlendirilmeli. Aksi takdirde, bu madde tasarı metninden çıkartılmalı.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Başka söz talebi yok ve maddeyle ilgili önerge de yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

57'nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 57- 2577 sayılı Kanunun 31 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesinde yer alan "işlemlerde" ibaresi "işlemler ile elektronik işlemlerde" şeklinde değiştirilmiştir.

BAŞKAN – 57'inci madde üzerinde söz talebi yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Yeni madde ihdasına ilişkin bir önerge var; önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 57 nci maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki çerçeve maddenin eklenmesini, sonraki maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mustafa Kemal Şerbetçioğlu

Bursa

“Madde 58- 2577 sayılı Kanunun 33 üncü maddesinin (3) numaralı fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki (4) numaralı fıkra eklenmiştir.

“4. Özel kanunlardaki hükümler saklı kalmak kaydıyla, hâkim ve savcılarının malî ve sosyal haklarına ve sicillerine ilişkin konularla, müfettiş hal kâğıtlarına karşı açacakları ve idare mahkemelerinin görevine giren davalarda yetkili mahkeme hâkim veya savcının görev yaptığı yerin idarî yargı yetkisi yönünden bağlı olduğu bölge idare mahkemesine en yakın bölge idare mahkemesinin bulunduğu yer idare mahkemesidir. “

Gerekçe: Hâkim ve savcılarının kendilerini ilgilendiren konularda açacakları, yargı yolu kapalı olmayan ve idare mahkemesinin görevine giren davaların, hâkimlerin görev yaptığı yer idare mahkemelerinde görülmesine bağlı olarak yargılamayı yapan mahkemenin etkilenmesini engellemek ve en adil yargılamanın yapılmasını sağlamak üzere, bu davaların hâkim veya savcının görev yaptığı

yerin idarî yargı yetkisi yönünden bağlı olduğu bölge idare mahkemesine en yakın bölge idare mahkemesinin bulunduğu yer idare mahkemesinde görülmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN – Önergeyle ilgili, isterseniz yürütme organına bir açıklayıcı...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Şu andaki mevcut uygulama ne? Devamı mı, yeni bir hüküm mü ihdas ediyoruz?

BAŞKAN – Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – Sayın Başkanım, şu anda hâkim ve savcılarımız kendileriyle ilgili bir dava açacakları zaman, örneğin haklarında düzenlenen, başsavcı tarafından düzenlenen sicil raporu veya müfettiş tarafından verilen değerlendirme raporları var, hâl kâğıtları, şimdi adı performans değerlendirme raporu oldu efendim. Buna karşı dava açacağı zaman, görev yaptığı yerde yapıyor. Mesela, Afyon İdare Mahkemesinin başkanı veya üyesi, kendi hâl kâğıdına karşı kendi mahkemesinde dava açıyor, orada görev yaptığı için. Bu da sağlıklı yargılamayı engelliyor. Diyoruz ki bu bir çekinme nedeni olması gerekir aslında ama arkadaşlar kanunda açıkça yazmadığı için çekinmiyorlar da ve kendi üyelerinin davasını görüyorlar. En yakın yer baksın şeklinde bir önerimiz var efendim.

BAŞKAN – Yeni madde ihdasına ilişkin önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Teselsül ettireceğiz.

Aynı maddelerden devam edelim şimdi.

Madde 58'i okutuyorum:

MADDE 58- 2577 sayılı Kanunun 45 inci maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1. İdare ve vergi mahkemelerinin;

a) İlk ve orta öğretim öğrencilerinin sınıf geçme, not tespiti, kayıt, nakil, ilişik kesme ve disiplin cezalarına ilişkin işlemler ile yükseköğretim öğrencilerinin sınıf geçme ve notlarının tespitine ilişkin işlemlerden,

b) Valilik, kaymakamlık ve yerel yönetimler ile bakanlıkların ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının taşra teşkilatındaki yetkili organları tarafından kamu görevlileri hakkında tesis edilen geçici görevlendirme, ikinci görev, vekaleten atama, görev ve unvan değişikliği içermeyen il içi naklen atama, görevden uzaklaştırma, yolluk, lojman ve izinlerine ilişkin idarî işlemlerden,

c) Kamu görevlilerine uyarma ve kınama cezası verilmesine ilişkin işlemlerden,

d) Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının üyeleri hakkında verdiği mesleki faaliyeti sona erdirmeyen her türlü disiplin ve sınav işlemlerinden,

e) Asker ailelerine yardım ile ilgili işlemlerden,

f) 2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanunun uygulanmasından,

g) 1/7/1976 tarihli ve 2022 sayılı 65 Yaşını Doldurmuş Muhtaç, Güçsüz ve Kimsesiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağlanması Hakkında Kanun ile 29/5/1986 tarihli ve 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu gereğince kamu kurum ve kuruluşları tarafından sosyal yardım amacıyla bağlanan aylık ve yapılan sosyal yardımlarla ilgili uygulamalardan,

h) 4/12/1984 tarihli ve 3091 sayılı Taşınmaz Mal Zilyedliğine Yapılan Tecavüzlerin Önlenmesi Hakkında Kanunun uygulanmasından,

ı) 9/10/2003 tarihli ve 4982 sayılı Bilgi Edinme Hakkı Kanununun uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıklarla ilgili olarak verdikleri nihai kararlar ile tek hâkimle verilen nihai kararlara, başka kanunlarda aksine hüküm bulunsa dahi mahkemelerin bulunduğu yargı çevresindeki bölge idare mahkemesine itiraz edilebilir."

BAŞKAN – Uzun bir madde, kararlara karşı başvuru yolları ve itirazı düzenleyen.

Söz almak isteyen? Yine Barolar Birliği temsilcimiz söz istedi.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AVUKAT SERHAN ÖZBEK – Efendim, burada bu maddede, bizim mesleksi olarak baroların ve Barolar Birliğinin verdiği kararlara ilgili bizi ilgilendiren bir madde bu.

Şimdi, biz, yargı mensubu olan avukatların aynen yargıçlar ve savcılar gibi mesleklerinden kaynaklanan disiplin işlemleriyle ilgili nitelikte bir yargı yoluna gidilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Şimdi, burada meslektan çıkarmayla ilgili kararlar dışında bölge idare mahkemelerine itiraz edilecek ve bu itirazı kesin olacak. Yani bu hem etkili başvuru açısında hatalı bir yoldur hem de mesleksi özelliği göz önüne almamış bir düzenlemedir. Bu nedenle yargı mensubu olarak baroların ve Barolar Birliği kararlarının değerlendirilmesini ve yüksek mahkemede bunların değerlendirilmesi gerektiğini savunuyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Başka söz talebi var mı?

Buyurun Bülent Bey.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yani bu konuda (b) bendiyle ilgili sanıyorum baro temsilcimizin de söylediği. Burada tabii sadece baro değil, tüm kamu kurumu niteliğindeki... Tabipler Odası aynı kapsama giriyor, diğer kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının tamamında disiplin soruşturmalarıyla ilgili ciddi bir denetim eksikliği doğuracak, meslek mensupları açısından. Bu nedenle, bu konudaki uyarı yerindedir. Bu kısmın çıkarılması gerekir diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Yani siz bölge idare mahkemesine itiraz olmasın diyorsunuz, değil mi?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Danıştay...

BAŞKAN – Danıştaya gitsin...

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Kesin oluyor bir de. İnceleme yolu tıkanıyor.

BAŞKAN – Buyurun Ömer Bey.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Sayın Başkanım, şimdi, gerçekten burada valiliklere ve kaymakamlara keza geçici görevden alma, uyarma ve kınama cezalarına ilişkin büyük bir keyfilik ortamı sağlanıyor. Kamu görevlileri gerçekten amirleri karşısında çok aciz durumlara düşebilirler çünkü kesin bir hüküm olacak. Kaymakam uyarı cezasını verecek, kınama cezasını verecek ve bir daha bunun dönüşü olmayacak çünkü sadece itiraz yolu açık. Uygulamada da itiraza yönelik kararlar çoğunlukla evrak üzerinden ve usulen yapılır. Bu anlamda da denetim mekanizmasının Danıştaya taşınmasının yerinde olacağını düşünüyorum ben.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Sayın Müsteşarım, buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – Sayın Başkanım, acaba bir yanlış anlama olabilir mi? Şimdi, bu maddede sayılan konular, normalde dava bölge idare mahkemesine açılacak, idare mahkemesi üç heyetli bir mahkeme, heyetli bir mahkeme. İdari yargı hâlâ heyetli olarak çalışıyor. Heyetli bir mahkeme buna bakacak. Buna itiraz, bölge idare mahkemesine yapılacaktır. Yani iki aşamalı bir yargı şeyinden geçecek. Yani direkt bölgeye itiraz değil. İlk derecede idare mahkemesi heyet olarak bunu inceleyecek, itiraz hâlinde bölge idare mahkemesi... Burada amaç şu efendim: Birçoğumuz, hepimiz, bizim yüksek yargı mercilerimizi Avrupa'yla kıyaslıyoruz. Yani Avrupa'daki Yargıtay ve Danıştay benzeri kurumların ortalama iş yükü 5 bin, 10 bin civarında efendim. Bizler milyonlarla ifade ediyoruz Yargıtay ve Danıştayımızın iş yükünü. Nasıl bir yöntemle azaltmışlar efendim? İşlerde kademelendirme yapmışlar. Yani çok önemli gördükleri, mutlaka yüksek yargı mercisine gelmesi gereken işleri ki bunların çoğu içtihat gerektiren işlerdir. Aslında, iş önemli, önemsiz ayırımından ziyade yeni bir içtihat gerektiriyorsa ancak böyle tek tek saymadan ziyade, yüksek mahkemeye gidiyor, onun haricindekiler istinaf mahkemelerinde neticeleniyor efendim. Bölge idare mahkemeleri de... Bizde, aslında adı konulmamış, fiilen istina kısmen istinaf fonksiyonu gören bir mahkemedir efendim; tek farkı, her iş oraya gitmiyor normal istinaftan, belli, sayılı işler bölge idare mahkemesine gidiyor. Adli yargıda istinaf faaliyete geçer geçmez, idare yargıda da zorunlu olarak, tam olarak istinaf gündeme gelecek, çalışmaları devam ediyor. Burada, biz bölge idare mahkemelerinin istinaf fonksiyonunu güçlendiriyoruz efendim bir anlamda. Dolayısıyla, Danıştayın iş yükünü azaltacak ve onun gerçek bir içtihat mahkemesi olmasını sağlayacak, yani bölge idare mahkemesi de biliyorsunuz heyetli bir mahkeme, orada da 3 tane daha kıdemli hâkimler ikinci bir kere

bakacaklar. Bu işler açısından ciddi bir sıkıntı olacağı kanaatinde değiliz. Bilakis yüksek yargının daha etkin faaliyet göstermesini sağlayacaktır çünkü yüksek mahkeme, iki dakika, üç dakika ayırarak bir kararı inceliyorsa, asıl orada yüksek mahkemeye işler açısından teminat sıkıntısı doğuyor zorunlu olarak. O nedenle, bunun bu açılardan yararlı bir madde olduğunu düşünüyoruz efendim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Müsteşarım.

Turgut Bey, buyurun.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Tabii, bu maddedeki birçok davanın Danıştaya temziyen gitmemesi bana göre de doğrudur çünkü Danıştayın iş yükünün çok artırıyor ama burada öyle bir iki madde var ki sayın Barolar Birliği temsilcisinin de söylediği, bir de (b) bendindeki, yani valiliğin, kaymakamlığın, oradaki mülki amirlerin verdiği kararlar.

Değerli arkadaşlar, hepimiz, ilimizde biliyoruz. Yani bayramı var, töreni var, oturuyoruz, sohbet ediyoruz. Vali veya kaymakam, hâkim, savcı...

BAŞKAN – Önceki hâlinde de var.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Ama hep beraberiz.

BAŞKAN – Yani yasanın önceki hâlinde de var, yeni eklenmiyor yani. Yeni eklenen (b) nin ikinci bölümü.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – İşte şunu söylemeye çalışıyorum: Hep beraberiz. Yani orada biraz şey olacak, yani hâkim ve arkadaşlar, kaymakam veya valinin kararlarıyla ilgili, tasarruflarıyla ilgili yüzgöz, sürekli birlikteler, beraber yemek yiyorlar, çay içiyorlar, spor yapıyorlar. Dolayısıyla temyizden onların Danıştaya gitmesinde fayda var diye düşünüyorum o ilişkiler nedeniyle.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Turgut Bey.

Danıştay Genel Sekreterimiz, buyurun.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ MUSTAFA KÖKÇAM – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın milletvekillerimiz, bizim benzer idari rejimimizin alındığı Fransa'da aynı sistem kurulmuş, nüfusumuz da aynı, birbirine yakın. Orada da ilk derece mahkemelerinde 200 bin dosya, bölge adliye mahkemelerinde 30 bin dosya, danıştayda 10 bin dosya var. Oysa bizde şu anda Danıştayda 200 bin dosya var. Yani Danıştayda, bir içtihat mahkemesindeki kadar dosya olması söz konusu değil. Bu davalar bölge idare mahkemesinde çok daha çabuk, mahallinde çözümlenebilecek davalardır. O nedenle, tasarının bu şekilde geçmesinin uygun olacağı düşüncesindeyim.

Arz ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Tam bitti derken...

Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Ben şunun aydınlatılmasını düşünüyorum: Yılmaz Bey, şimdi, tabii ki biz yargıya mutlaka güveniyoruz ama özellikle yürütmenin durdurulmasıyla ilgili değerlendirme yaparken Sayın Müsteşarımız özellikle yargıda görev alan hâkimlerin yürütmenin durdurulması kararlarında objektif olmadıkları anlamında, güçlendirici mahiyette bu düzenlemeyi koyduklarını ifade etti. Şimdi, bu anlayıştan yola çıkarsak, aynı yerde protokolde görev alan bölge idare mahkemeleri, valiler aynı bölgede çalışıyorlar, genelde, çoğu zaman teşriki mesai içerisinde ve siz o valinin vermiş olduğu kararı o hâkimin önüne getirdiğinizde, acaba o objektiflik sağlanabilecek mi? Yani bence Sayın Müsteşarımızın az önceki objektif olamama çoğu zaman değerlendirmelerinden yola çıkarsak, burada objektifliği etkileyecek ondan çok daha farklı unsurlar var. Yani dolayısıyla bunları da göz önünde tutmak gerekir diye düşünüyorum. Adaleti sağlamak, yargı, hukuk güvenliğini sağlamak asıl amaçsa, bence sadece iş yükünü azaltmaktan öte... Yani biz burada şöyle bir şey olduk: İş yükü azalsın da nasıl azalırsa azalsın, bu mantıkla hareket ediyoruz.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Kaldıralım mahkemeleri!

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Biz şimdi ne yapıyoruz? İcra takiplerinin açılmasını sınırlandırıyoruz. Mahkemelerde avanslar toptan yatırılarak vatandaşın dava açma hakkını engelliyoruz. Avukatlar zaten perişan oldular, vatandaşlar perişan oldu, dava açamıyorlar. Şimdi, buralarda, Danıştayda iş yükü artmasın diye Danıştaya gidecek davaları engelliyoruz, savcılık makamını aradan çıkartıyoruz. Yani hukukun amacı adalet mi, yoksa başka bir şey mi? Eğer hukukun amacı adalet değilse, biz bunların hepsini yapalım, geçsin ama yani hukukun amacı adaleti sağlamak. Biz adaleti bir kenara bıraktık, burada yargıyı hızlandıralım diye açıkça, hukuk ilkeleriyle bağdaşmayan bir sürü düzenlemeyi, burada, masada... Ben üzülüyorum hakikaten. Arkadaşlar, nereye gidiyoruz ya! Bir sorgulayalım kendimizi.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Ali İhsan Bey.

Barolar Birliği temsilcimiz söz istedi.

Buyurun.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Çok kısa bir şey söyleyeceğim.

Sayın Müsteşar, tabii yargının yükünün azalması bir gereklilik ancak şunun altını çizmekte yarar var: Bakın, kendi mesleğimle ilgili söylüyorum. Bu aslında diğer meslek kuruluşlarıyla... Bakın, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları etik yanları yüksek olduğu için kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşlarıdır. Bakın, barolarda ve Barolar Birliğinin verdiği kararlarda bizim için Danıştay kararları ışık gibidir, yani bizi yönlendirir. Bakın, baroların ve Barolar Birliğinin çalışmasında, yani savunma mesleğinin çalışmasında içtihatların önemi vardır. Eğer bu içtihatların

önünü kesip bölge idare mahkemelerinin yakın plan kararlarına bırakırsak işi, bakın, hem içtihat birliği dağılacaktır ve etik anlamda en önce kendi mesleğim için söylüyorum, savunma mesleğine zarar veririz.

BAŞKAN – Arkadaşlar, teşekkür ediyoruz.

Madde üzerinde önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 58'inci madde kabul edilmiştir.

59'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 59- 2577 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"GEÇİCİ MADDE 6- 1. Bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinde evrak büroları oluşturuluncaya kadar dilekçeler mahkeme başkam veya hâkim tarafından havale edilmeye devam olunur.

2. Bu Kanunun 45 inci maddesinin (1) numaralı fıkrasında yazılı uyuşmazlıklarla ilgili olarak ilk derece mahkemelerince verilen nihai kararlardan, bu Kanunun yayımı tarihinden önce verilen kararlar ile Danıştayın bozma kararı üzerine kararı bozulan mahkemece verilen kararlar, Danıştayda temyiz edilebilir."

BAŞKAN – Maddeyle ilgili söz talebi var mı?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Bir önergemiz olacak. Müsaade ederseniz, yazıyoruz.

BAŞKAN – Yazalım o zaman.

Bundan sonraki mi?

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Evet.

Geçiş hükümlerini düzenleyen 59'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, yeni madde ihdasına ilişkin bir önerge var, okutuyorum.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bizim de önergemiz var.

BAŞKAN – Madde ihdası mı?

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Evet.

BAŞKAN – Tamam. 60' a geldik. Hazırlayın o zaman.

Siz yazarken diğer önergeyi okuyalım.

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 Sıra Sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun Tasarısının çerçeve 59'uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki

çerçeve maddenin eklenmesini ve sonraki maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

"MADDE 60- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

"Geçici Madde 19 - Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren beş yıl süreyle idarî yargı hâkim adaylığına yapılacak alımlarda bu Kanunun 8 inci maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinin ikinci paragrafında belirtilen yüzde yirmilik sınır yüzde elli olarak uygulanır.

Gerekçe:

Yargı hizmetlerinin hızlandırılabilmesi için yapılan düzenlemelerin yanında hâkim ve savcı sayısının artırılması da gerekmektedir. Hâkim ve savcı eksikliğinin daha kısa sürede giderilebilmesi amacıyla, beş yıl süreyle idari yargı adaylığına, hukuk fakültesinden mezun olanlar dışından alınacak adaylar için var olan yüzde yirmilik sınırın yüzde elli oranında uygulanması amaçlanmaktadır.

Buyurun.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – En aykırı olan önerge bizimki sanıyorum, önce ondan başlayacağız çünkü o yüzde 20' nin de kaldırılması talebimiz var.

BAŞKAN – Tamam.

Siz yazarken konuşma taleplerine cevap verelim.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Arkadaşlar, böyle bir önergeyi bürokratlar veya Bakanlık tekrar getiriyor? Yüzde 20' yi kaldırmadınız mı?

BAŞKAN – Usulde önerge üzerine konuşma yoktur aslında, önergenin gerekçesi okundu, direkt oylamaya geçmemiz lazım ama söz isteyen...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Tartışmaya açmanız lazım değil mi önce? Madde ihdası değil mi?

BAŞKAN – Madde ihdası, pardon... Tamam... Madde ihdası olduğu için söz taleplerini yerine getireceğiz.

Buyurun Sayın Bakanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; bu söyleyeceklerim önergenin yahut da maddenin içeriğine ilişkin değil, sadece usule ilişkin ve Komisyon hukukuna ait sözler.

Biz bu yüzde 20' lik konuyu alt komisyonda tartıştık, oy birliği ile çıkardık. Alt komisyon metni şu anda elimde. Sonra, buraya birkaç önerge geldi. Önce yüzde 50 denildi, yüzde 20 yerine

yüzde 50 denildi. Arkadaşlar “Olmaz” deyince “Beş yıl süreyle acaba bu yüzde 50’yi tutturabilir miyiz?” diye bir deneme oldu. Bunlar hoş şey değildir Başkan. Bunların gerekçesini de bilmiyorum. Tamam, yüzde 20 belki, arkadaşlar tümünden kalsın diyorlar, belki yüzde 20 kalır ama yani bu Komisyonun hukuku açısından, Komisyonun çalışma usulünden şey değil. Bir de yani biz burada hepimiz hukukçuyuz. Geçen gün, Mecliste eczacılarla ilgili bir kanun geçti. Hem mevcut eczacıları hem de eczacılık fakültesinde okuyan çocukların hakkını müktesep hak olarak kabul ettiler.

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Bu yıl tercih edecekler dâhil...

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Barolar Birliği temsilcisi burada, çok nezaketli davranıyor.

BAŞKAN – O konuşacak, söz talebi var.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Camiadan bize her gün sayfalarca şey geliyor. “Çek Kanunu’nu çıkardınız, böyle oldu.” “Menkul haczi kalkıyor, böyle oldu.” O öyle oldu... Yani burada hukuk mesleğinde olan insanları da bizim korumamız lazım. Yani bu bir meslek taassubu değil ama onların hakkını korumak adına, yani onlara pozitif bir ayrımcılık değil, onların hakkını korumamız lazım. Arkadaşlar eğer bunu yapacaksanız, aşağıda yapın, bu Komisyonu buna alet etmeyin. Kim istiyorsa, bunu aşağıda yaptırırsın, bu Komisyonu buna alet etmeyin lütfen.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Bakanım.

Barolar Birliği temsilcimize söz veriyorum.

TÜRKİYE BAROLAR BİRLİĞİ TEMSİLCİSİ AV. SERHAN ÖZBEK – Efendim, bu yüzde 20’lik kota meselesi 12 Eylül askerî rejiminin getirdiği bir yanlışlıktır, daha sonra da bu yanlışlık devam eden şeylerde ne yazık ki devam etmiştir.

Bakın, bir yandan niteliksiz de olsa hukuk fakülteleri açılıyor, bu fakülteler mezun veriyor. Bir yandan, hukuk eğitimi görmüş insanlara şey yapmayacaksınız, yargıçlık görevi vermeyeceksiniz çünkü bu onların hakkından da alıkoymak demektir ve bunu bu oranlara çıkaracaksınız, bunun aslında yüzde 20’i de dâhil bu oran kabul edilebilir bir oran değildir. Yani bu büyük yanlışlığın en azından Komisyonunuz tarafından düzeltilmesini ben diliyorum. Yani hukukçuluk adına diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Murat Bey, buyurun.

MURAT GÖKTÜRK (Nevşehir) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; ben de bir hukukçu olarak aynı kanaatleri paylaşıyorum.

Burada yasanın düzenlendiği tarih itibarıyla belki Türkiye’de yeterli hukuk fakültesi mezunu olmayabilir ama şu anda geldiğimiz noktada gerçekten yeterince hukuk fakültesi mezunu olduğunu ve her yıl binlerce hukuk fakültesi mezununun hâkim olabilmek için sınavlara girdiğini ve geçerli not almasına rağmen, hâkim olamadığını müşahade ediyoruz. Yani manzara bu şekildedeyken diğer fakülte

mezunlarının ve hukuk eğitimi almamış olan fakülte mezunlarının... Hukuk fakülteleri ne için var? Nitelikli hâkimleri, savcılar, avukatları, yargı mensuplarını yetiştirmek için var, hukuk fakülteleri başka bir amaç için kurulmuyor ülkelerde. Bizim ülkemizdeki kuruluş amacı da bu. Şimdi, idari yargıya hâkim alacağız. Yani idari yargıda hâkimi hukuk fakültelerinden değerlendirmek gerekir diye düşünüyorum. Yüzde 20'lik sınır bile bence yüksek, tutanaklara geçsin diye söylüyorum kendi kanaatimi ama yüzde 50'ye çıkarılmasını doğru bulmuyorum ben.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Bülent Bey, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Değerli arkadaşlar, ben de aynı çerçevede düşüncelerimi paylaşmak istiyorum.

Hâkimlik mesleği özel eğitim gerektiren bir meslektir ve hukuk fakültesi mezunları tarafından icra edilir. Bu, hukuk fakültesi mezunu olmayanların hâkimlik yapması doğru bir uygulama değildir. Hâkimlik yapmak isteyen ama önceden bitirir, ama sonradan bitirir, bir fakülte bitirmiştir, dönsün bir de hukuk fakültesine girsin, bitirsin. Her mesleğin eğitimini veren bir eğitim kurumu vardır. Hukuk fakültelerinde her yerde hâkimlik mesleğinin temel eğitim kurumudur. Onun için, mevcut düzenlemedeki yüzde 20 dahi doğru değildir, bırakın yüzde 50'ye çıkarmayı. Bu çerçevede bir değişiklik teklifi, yeni madde ihdası çerçevesinde verdim. 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu'nun 8'inci maddesinin (c) bendini tamamen değiştirerek adli ya da idari yargı ayrımını da kaldırıp hâkimlik yapmak isteyenlerde, hâkimlik yapacaklarda aranacak şartlarda hukuk fakültesi mezunu olmak şartının getirilmesini içeren de bir değişiklik teklifi verdik.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Süha Bey, buyurun.

ÖMER SÜHA ALDAN (Muğla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Aslında, biraz önce Sayın Başesgioğlu alt komisyondaki durumu anlattı bize. Bugün sabah, önce önümüze bir değişiklik önergesi geldi, yine yüzde 20-yüzde 50 konusunda ama öğleden sonra bir başka önergeyle daha yüz yüze geldik ve beş yıllık süreyle. Gerekçesine baktığımızda da hâkim ve savcı eksikliğini giderme anlamında getirilen bir düzenleme olduğu söyleniyor. Şimdi, bir hâkim ve savcı için 10 bin kişilik bir sınav açın, inanın bana, 10 bin kişilik talep bir günde dolar, avukatlardan bir günde dolar.

Bu getirilen iki tane öneri, bence bu Komisyonu ciddiye almamanın göstergesidir. Biz, Komisyon olarak, bugün bir tavır göstermek durumundayız. Bunu da isterim ki hep beraber yapalım, yani iktidarıyla, muhalefetiyle. Birtakım istekler geldi diye, biz birtakım şeylere alet olmayalım, bir duruş sergileyelim, herkesten rica ediyorum. Bütün Komisyon üyesi milletvekili arkadaşlar, lütfen, böylesi bir metni reddetsinler ki bundan sonra daha ciddi şeylerle yüz yüze gelebilelim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Süha Bey.

Buyurun.

RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkanım, ben de Bakanlık temsilcilerinden bilgi almak istiyorum.

2005 yılı itibarıyla idari hâkimlerin yüzde 79'u hukuk fakültesi mezunu değil idi, bildiğim kadarıyla. Yine böyle teklif gelmişti 2005 yılında, 2004 yılında da olabilir. Bugün itibarıyla durum nedir? Onunla ilgili bir çalışmanız var mı?

BAŞKAN – Ramazan Bey' in böyle bir sorusu oldu.

Yürütme organının bu konuyla ilgili herhangi bir düşüncesi var mı?

Buyurun.

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – Şu an itibarıyla Sayın Başkanım, hukuk fakültesi mezunu 1.206 idari yargı hâkimimiz var. Bunların 705'i hukuk fakültesi mezunu, 501'i diğer fakültelerden, kanunda aranan şartları taşıyan diğer fakültelerden, Siyasal mezunu.

BAŞKAN – Esas olarak gerekçe ne olabilir?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – İdari yargıda hukuk fakültesi dışındaki fakültelerden de değişik kaynaklardan yer alması, uğraş alanı yönetim hukuku olması, vergi hukukuna yer vermesi nedeniyle bütün ülkelerde kabul edilen bir sistem efendim.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Ticaret mahkemelerine ticaret odalarından birini alalım! İş mahkemelerine de fabrikalardan birini alalım!

BAŞKAN – Arkadaşlar, başka söz talebi yok.

Şimdi, bir önerge daha var arkadaşlar. Tabii, en aykırı önerge olduğu için, önce onu oylamamız gerekiyor.

Okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 1/565 sıra sayılı Kanun Tasarısının çerçeve 59'uncu maddesinden sonra gelmek üzere aşağıdaki çerçeve maddenin eklenmesini ve sonraki maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Madde 60- 24.2.1983 tarih 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 8. maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

(c) Hukuk fakültesi mezunu olmak veya yabancı bir hukuk fakültesini bitirip de Türkiye'deki hukuk fakülteleri programlarına göre eksik kalan derslerden sınava girip başarı belgesi almış bulunmak.”

Ömer Süha Aldan
Muğla
Bülent Tezcan
Aydın

Turgut Dibek
Kırklareli

Ali İhsan Köktürk
Zonguldak

Gerekçe:

Hâkimlik mesleği hukuk fakültesi mezunlarınca icra edilebilir.

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge reddedilmiştir.

Diğer önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Reddedilmiştir arkadaşlar.

Şimdi, devam ediyoruz.

60'ncı maddeyi okutuyorum:

MADDE 60- 7/12/1994 tarihli ve 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanunun 55 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır."

BAŞKAN – 60'ıncı maddede söz talebi yok.

Önerge yok.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum...

EPDK HUKUK DAİRE BAŞKANI FATİH ALKIŞ – Sayın Başkanım, 60'ta değil ama ben 61'inci maddede söz isteyecektim fakat ikisi birbirine paralel olduğu için, uygun görürseniz.

BAŞKAN – Yok, paralel değil. Birisi rekabetin korunması, öbürü elektrik piyasası.

EPDK HUKUK DAİRE BAŞKANI FATİH ALKIŞ – İçerik aynı. Hepsinde...

BAŞKAN – Hepsinin içeriği aynı.

EPDK HUKUK DAİRE BAŞKANI FATİH ALKIŞ – ...idari yaptırım kararlarının idari yargıda görülmesi öngörülmüş.

BAŞKAN – Bu maddeden sonra ama o. Bu maddeyle...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Hayır hayır, şöyle dün itibarıyla konuşuldu ceza haftaya görüşülecek.

BAŞKAN – Yok, yani bitiremezsek yarın devam edeceğiz.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Yok yok, Hakkı Bey... 17.30'da uçakla...

BAŞKAN – Kaçta?

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – 17.30

Komisyonunda Başkan değışince kararlar değışmez. Dün Hakkı Köylü...

BAŞKAN – Öyle bir karar yok ki Ali İhsan Bey.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Hakkı Köylü Komisyon Başkanı, dün burada açıklama yaptı “Hocaları bir dahaki hafta davet ettik, bu hafta cezayı görüşmüyoruz, önümüzdeki hafta görüşeceğiz.” dedi.

BAŞKAN – Şimdi arkadaşlar, Turgut Bey, yani Hakkı Bey’in şifahi olarak söylediği değil size yazılı olarak gönderilen gündem geçerli.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Komisyon Başkanı olarak...

BAŞKAN – O, bir tahminini söylemiş olabilir.

Şimdi devam edelim arkadaşlar...

TURGUT DİBEK (Kırklareli) – Şimdi çıkmak zorundayım, havaalanına gideceğim de. Bülent Bey de gidecek onu demek istiyorum.

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Üniversite hocalarını haftaya davet etmişler zaten, Hakkı Bey söyledi.

BAŞKAN – Arkadaşlar, daha çok maddemiz var. Cezaya kadar daha bayağı bir madde var.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Onu bitiririz canım.

BAŞKAN – Bitirelim, cezaya geldiğimiz zaman tartışacağımız şeyi şimdiden tartışmamıza gerek yok. Oraya bir gelelim...

EPDK HUKUK DAİRE BAŞKANI FATİH ALKIŞ – Sayın Başkan...

BAŞKAN – 60’ tan sonraki maddelerde sizinki.

EPDK HUKUK DAİRE BAŞKANI FATİH ALKIŞ – 61’inci madde.

BAŞKAN – Tamam.

60’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

61’inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 61- 20/2/2001 tarihli ve 4628 sayılı Elektrik Piyasası Kanununun 12 nci maddesi aşağıdaki şekilde değıştirilmiştir.

"MADDE 12- İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır."

BAŞKAN – Fatih Bey, Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu Hukuk Müşaviri.

Buyurun.

EPDK HUKUK DAİRE BAŞKANI FATİH ALKIŞ – Sayın Başkanım, 61’inci madde, 63’üncü madde, 64’üncü madde ve 65’inci maddede yapılan düzenlemeler kurumumuzun görev alanına ilişkin.

Şu anki mevcut uygulamada bizim kurul kararlarına ilişkin olan tüm davalar doğrudan ilk derece mahkemesi olarak Danıştayda görülüyor. Bu yapılan düzenlemeler ile normal idari yaptırım kararları da dâhil tamamı idari yargıya geçmiş olacak bu düzenlemeler kabul edilir ise.

Şimdi, bu düzenlemelerin genel amacı, Danıştayın iş yükünü azaltmak ve yargıyı hızlandırmak. Fakat uygulamada biz bu amacın bu düzenlemelerle sağlanamayacağı görüşündeyiz. Çünkü şu an mevcut uygulamada biz her iki örneği de canlı olarak yaşıyoruz. Bizim şu an toplam 26 bin civarında davamız var, biz takip ediyoruz bu 26 bin davayı. Bunun yaklaşık 8 bini idari yargıda. Bu davalardan bir kısmı 7 bin civarı Danıştayda görülüyor, bin civarı da idari yargıda görülüyor. Bu idari yargıda görülen dosyalarda maalesef bir içtihat birliği, uygulama birliği yok. Bu davaların tamamı Danıştaya gidiyor, büyük bir çoğunluğu da bozuluyor. Dolayısıyla çok uzun bir süre alıyor. Biz hâlâ -yaklaşık yedi yıldır uygulaması var bu kanunların- yedi yıldır yetki ve görev konusunda dahi bir uygulama birliğini sağlayamadık.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Danıştayda mı görülsün diyorsunuz?

EPDK HUKUK DAİRE BAŞKANI FATİH ALKIŞ – Danıştayda görülmesinin daha sağlıklı sonuç vereceği görüşündeyiz. Çünkü Danıştay ihtisas mahkemesine dönüştü, 13. dairede görülüyor, içtihat birliği oluştu ve daha da kısa zamanda da sonuçlanıyor. İdari mahkemelerinde görülmesi bu zamanı kısaltmayacak, daha uzatacak ve uygulama birliği de olmayacak. Biz beklenen faydayı sağlamayacağı görüşündeyiz.

Takdirlerinize arz ediyorum.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) - Baştan siz istememiş miydiniz bunu? Sizin talebiniz yok değil mi?

EPDK HUKUK DAİRE BAŞKANI FATİH ALKIŞ – Kurum olarak bizim bir talebimiz yok efendim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Mevlüt Bey, buyurun.

MEVLÜT AKGÜN (Karaman) – Bu maddeler konusunda, devam eden maddeler konusunda alt komisyonda detaylı olarak aslında bunları konuşmuştuk. Gerçekten Danıştayın iş yükünü azaltmak istiyorsak üst kurul kararlarından her birinin Danıştaya gitmesinin bence bir mantığı yok. Çünkü öyle idari yaptırımlar var ki, öyle cezalar var ki, mesela mesul müdür olmamasından dolayı ceza yazılmış, ağır cezalar da var. Bunlarla ilgili eğer biz her birinin Danıştayda görülmesini, davaların Danıştayda görülmesini istersek, Danıştayın iş yükünü azaltmak yönündeki irade gerçek olmaz. Dolayısıyla biz bunu alt komisyonda idare mahkemelerine bu idari cezaların gönderilmesini, idari cezalarına itirazın idari mahkemesine gönderilmesini öngörmüştük. Sistemi bozarsak ya hepsini birlikte Danıştaya

göndermemiz lazım veya sistemi bozmamamız lazım. Yani burada bir bütüncül yaklaşım içerisinde olmamız lazım. Bu hususa Komisyonun dikkatini çekmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Ben de Mevlüt Bey’e katılıyorum. Yani eğer bir düzenleme yapacaksak diğer kurulların da yaptırım kararlarının Danıştayda görülmesi lazım, yoksa çifte standart bir şey yapacağız, şey olmaz yani.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Genel Sekreterim.

DANIŞTAY GENEL SEKRETERİ MUSTAFA GÖKÇAM – Sayın Başkanım, ilk derece mahkemelerinde bu davalar görülecek, temyizen Danıştay 13. dairesine bakacak. Uygulama birliğini orada birleştireceğiz. Yoksa Danıştay 13. dairesi bunlara ilk derece bakıp, dava daireleri kuruluna giderse dava dairelerinde şu anda 7 bin- 8 bin dosyamız var, bunları beş, altı senede bitirmemiz söz konusu değil. Çok daha uzun bir sürede yani esas olan ilk derece mahkemesinde görülecek ve temyizen Danıştay bakacak. Onun için tasarının aynen geçmesi yolunun uygun olacağı düşünüyorum.

Arz ederim Komisyonunuza.

BAŞKAN – Evet, yürütmenin görüşü nedir Sayın Müsteşarım?

ADALET BAKANLIĞI MÜSTEŞARI BİROL ERDEM – Sayın Başkan, Danıştay Genel Sekreterimizin görüşüne katılıyoruz efendim. Yani, Danıştay bir ilk derece mahkemesi değil. Ki kurulların yarısı da -isimlerini sayabilirim burada efendim- ilk derece olarak ilk derece mahkemelerinde görülüyor, ikili bir yapı var şu anda. Şu anda Danıştayda görülenleri de ilk dereceye vermek suretiyle burada bir paralellik de sağlanmış oluyor efendim ve Danıştaya da gelecek zaten nihayetinde.

Dava dairelerinin çalışma usulü efendim: Temyiz mercisi olarak dava daireleri normal bir temyiz yeri değildir efendim. Eğer siz bunu normal bir temyiz yeri hâline getirirseniz mahkemelerin ısrar kararları, içtihat oluşması gereken kararlar dava dairelerinde görüşülemez hâle gelir. Nitekim bugün dava daireleri tıkanmıştır, onun için de bugün bu tasarıda dava dairelerini hızlı çalıştıracak maddeler öngördük. O nedenle biz tasarının uygun olduğu kanaatindeyiz efendim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz. Yani, siz aynen kalmasını istiyorsunuz.

Şimdi, arkadaşlar, 61’inci madde üzerinde önerge yok. Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

62’nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 62- 4/4/2001 tarihli ve 4634 sayılı Şeker Kanununun 11 inci maddesinin onuncu fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır."

BAŞKAN – 62' nci madde üzerinde söz talebi? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

63' üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 63- 18/4/2001 tarihli ve 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanununun 10 uncu maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır."

BAŞKAN – 63' üncü maddede söz talebi? Yok.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

64' üncü maddeyi okutuyorum:

MADDE 64- 4/12/2003 tarihli ve 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununun 21 inci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır."

BAŞKAN – Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

65' inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 65- 2/3/2005 tarihli ve 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 18 nci maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır."

BAŞKAN – Madde 65'i oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Madde 66' yı okutuyorum:

MADDE 66- 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 105 inci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır."

BAŞKAN – 66' ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

67' nci maddeyi okutuyorum:

MADDE 67- 5/11/2008 tarihli ve 5809 sayılı Elektronik Haberleşme Kanununun 62 nci maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurum kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır. Kurulun kararları, Kurumun idari denetimi sırasında yerindelik denetimine tâbi tutulamaz."

BAŞKAN – Bülent Bey, buyurun.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Şimdi, şunu öğrenmek istiyorum Sayın Başkanım burada: Zaten cümlelerin başı diğerleriyle aynı, burada bir problem yok. Yalnız sonunda yerindelik denetimine tâbi tutulamayacağına ilişkin vurgulu bir cümle konulmuş.

Şimdi, idari yargının yerindelik denetimi yapamayacağı bir genel kuraldır zaten. Anayasa'da da vardır, idare hukukunun da genel prensibidir. Burada bunu bir cümleyle niye vurguluyoruz? Yani hukuk sistemimize bunu tekrar genel ilkeleri maddenin içinde tekrarlamak...

BAŞKAN – Anayasaya bile koyduk.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – ...yakışksız bir usul oluyor, hoş olmuyor. Fakültelerde bizimle dalga geçiyorlar sonra ders anlatırken hocalar.

O sebeple söz aldım, başka bir şey değil. Olmaması gerekir bu maddenin.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

68'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 68- 26/9/2011 tarihli ve 660 sayılı Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin 30 uncu maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"(1) Kurul kararları kesindir. İdari yaptırım kararlarına karşı yetkili idare mahkemesinde dava açılabilir. Kurul kararlarına karşı açılan her türlü dava öncelikli işlerden sayılır."

BAŞKAN – Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

68'inci madde kabul edilmiştir.

Yalnız Bülent Bey, orada, 67'deki sizin bahsettiğiniz, "Kurulun kararları, Kurumun idari denetimi sırasında yerindelik denetimi yapamaz." Yani mahkemelerin yerindelik denetimi değil.

BÜLENT TEZCAN (Aydın) – Yok, hayır canım, yargı denetimi, aynı şey. Neyse, geçtik de, aynı şey ama sonra anlatırım size orada neyin ifade edildiğini. Kendi iç denetimi değil, yargı denetimi.

BAŞKAN – 69'uncu maddeyi okutuyorum:

MADDE 69- 24/2/1983 tarihli ve 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununun 37 nci maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki (c) bendi eklenmiştir.

"c) Bakanlık iç denetçiliğine,10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanunundaki atama şartlarına tabi olmaksızın, hâkimlik ve savcılık mesleğinde fiilen en az altı yıl görev yapmış ve üstün başarısı ile iç denetim hizmetlerinde yararlı olacağı anlaşılmış bulunanlar arasından, muvafakatları alınarak, Müsteşarın teklifi üzerine Bakan tarafından atama yapılır. Bu şekilde atananlar İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından en az iki aylık eğitime tabi tutulur ve eğitim sonunda bunlara kendi idarelerinde geçerli Kamu İç Denetçi Sertifikası verilir."

BAŞKAN – Maliye Bakanlığı temsilcisi arkadaşımız söz talep etti.

Buyurun.

MALİYE BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ NAHİT YÜKSEL – Başkanım teşekkür ederim, Maliye Bakanlığı adına görüş beyan etmek istiyorum.

Efendim, İç Denetim Kurumu 5018 sayılı Kanun ile hukuk sistemimize girmiştir. Her boyutuyla 5018 sayılı Kanun’da düzenlenmiştir. Bunun tek ayrık bir yanı Anayasa’mızda Adalet Bakanlığındaki iç denetçilerin hâkim ve savcı unvanı olanlar arasından atanacağı konusundadır, yalnızca ayrık olarak.

Bunun ötesinde bu düzenleyen madde ise efendim: 5018 sayılı Kanun’daki atanmaya ve eğitime ilişkin bütün şartlar bir yana bırakılarak ayrı bir düzenleme yapılmaktadır burada. Biz Maliye Bakanlığı olarak konunun Anayasa’daki düzenleme baki kalmak suretiyle atama şartları ve eğitim konusunun 5018’de düzenlenmesini düşünüyoruz efendim. O konuda torba kanununa madde koyduk, yakın zamanda Meclise gelecek efendim.

Onu arz etmek istemiştım. Bu maddenin uygun olmadığını düşünüyoruz.

Arz ederim.

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyoruz.

Bu maddeyle ilgili Sayın Müsteşarım var mı söz talebi? Yok.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Önerge mi, madde mi bu?

BAŞKAN – Madde.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Ben o zaman müsaade ederseniz...

BAŞKAN – Burada 2010 Anayasa değişikliğiyle iç denetçilerin hâkim, savcı olma zorunluluğu getirilmişti, ona paralel bir madde.

Buyurun Sayın Bakanım.

MURAT BAŞESGİOĞLU (İstanbul) – Sayın Başkan, 5018 tabii bütün bakanlıklarda belli standartlar getiren temel bir Yasa. Yani şimdi burada bir istisna olursa bunun devamı gelir. Her bakanlık bu sistemden kaçıp kendine özgü iç denetçi seçmeye başlar. Ben Maliye Bakanlığımızın burada görüşüne katılıyorum, onu dikkatlerinize sunmak istiyorum. Yani bu 5018’in bütünlüğünün bozulmaması lazım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Madde kabul edilmiştir.

70'inci maddeyi okutuyorum:

MADDE 70- 21/6/1987tarihli ve 3402 sayılı Kadastro Kanununa 33 üncü maddeden sonra gelmek üzere aşağıdaki 33/A maddesi eklenmiştir.

"Kadastro mahkemesinin yargı çevresinin değiştirilmesi

MADDE 33/A- İş yoğunluğu ve coğrafi durum dikkate alınarak bir kadastro Mahkemesinin kaldırılmasına ve başka bir kadastro mahkemesinin yargı çevresine dâhil edilmesine, Adalet Bakanlığının teklifi üzerine Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu tarafından karar verilebilir."

BAŞKAN – Madde üzerinde söz talebi? Yok.

70'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

71'inci maddeyi...

ALİ İHSAN KÖKTÜRK (Zonguldak) – Geçemiyoruz...

BAŞKAN – Arkadaşlar çok teşekkür ediyoruz katkılarınız için. Sayın Müsteşarım, değerli arkadaşlar; sağ olun, var olun.

Çarşamba günü, saat 10.30'da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum arkadaşlar.

Kapanma Saati: 15.47